

TESTAMENTA MARRA.

Jesuni Christuni
NGANTJANI JAURA
NINAIA
KARITJIMALKANA WONTI
DIERI JAURANI.

J. G. REUTHER,
C. STREHLOW,
jaura jinkinietja wulana.

This is a complete translation of the New Testament into the complicated dialect of the Dieri natives made by the Reverend C. Strehlow. The printing and binding were done by Mr G. Auricht of Tanunda (South Australia) to the order of the Committee of Lutheran Missions to the Aborigines in the Kopperamanna district of South Australia. The Reverend G. J. Rechner, who is the Superintendent of the Mission, supervised the printing which took two years to complete as every proof sheet had to be forwarded to Mr. Rechner in the Far North for correction and revision.

(Advertiser 22 Sep. 1898).

This is the first complete translation of the New Testament into any Australian language. The Lutheran missionaries had no outside financial assistance but on my calling the attention of the London Board to the facts the British and Foreign Bible Society paid the whole cost.

The Dieri, though a great tribe, are rapidly dying away and this volume will soon be "rare". The rustic appearance of the volume occasioned by the circumstances of its production adds, I think, to its interest.

Manjula jurangunto nganaiatimai ja murla Goda ngaianani Ngaperandru ja Kapara Jesu Christungundru! Amen.

Ninkida, mai kamaneli worajai, jura ngantjani jaura ngamalkai jurani talini, ninaia Jesus Christus ja Apostel nunkani ngaianangu tinkari ngankana wonti. Mankianimai ja Godani jurakokaiatinimai, ngangau Nulia bakana jurangu kalumiltjamiltjarini nunkani matja wondrana jaurali nunkanali, jura wata morla mangapunkujeli ja ko ngalpurani ja tintaterinani ngamananto, a-ai, praitji ja palto ja morlalula ngamalkananto tepia.

Jendrangundruja ngato jurana kurukurubai Johannini dakani jaurali: „Ja karari, kupa waka worajai, Nunkangu ngamanau, ngangau, Nauja tinkari ngankaterinani, ngaiana murlali nganananto ja wata nintali pantjinanto Nunkangu, nunkani wokaranani.“ 1 Joh. 2, 28.

Naupini jaura jurangu wondrai, worderu jura tepini talku wirarinanto ja madlentjandru ngamalkaterinanto, worderu jura ketjaketjanani murlali nganananto ja narini wata japali nganananto, a-ai, milki jurani tjenmarianau Nunkangu, Nauja tepi nunkani warupotuni jinkiterina wonti:

Jeruja jiglerali warapanau ja Godani ngatjianau, Nulia Jaola kulikiri ngarani juranani jinkinanto; Nulia jenipara tepia jaura jurangu mildiri ngankala nganai.

Ja ngani Godani ngatjiai, jurani kamaneli marapujeli nunkangupini ngantjani jaurandru tepi ngurali mankamankananto Jesungu Christungu.

Bethesda, November 18, 1895.

J. G. REUTHER.

I. Ngantjani jaura :

Ngantjani jaura Matthäungundru.
Ngantjani jaura Markungundru.
Ngantjani jaura Lukangundru.
Ngantjani jaura Johanningundru.

II. Kaukaubani jaura :

Lukani kaukaubani jaura Apostel worangundru.

III. Pauluni Dakani jaura :

Dakani jaura Romalani.
Dakani jaura I. Korinthalani.
Dakani jaura II. Korinthalani.
Dakani jaura Galatalani.
Dakani jaura Ephesalani.
Dakani jaura Philippalani.
Dakani jaura Kolossalani.
Dakani jaura I. Thessalonichalani.
Dakani jaura II. Thessalonichalani.
Dakani jaura I. Timotheungu.
Dakani jaura II. Timotheungu.
Dakani jaura Titungu.
Dakani jaura Philemoningu.
Dakani jaura Hebräalani.
Jakobuni dakani jaura.
Petruni dakani jaura I.
Petruni dakani jaura II.
Johannini dakani jaura I.
Johannini dakani jaura II.
Johannini dakani jaura III.
Judasani dakani jaura.

IV. Tinkari ngankani jaura :

Johannini tinkari ngankani.

kanku dankanantulu, ja nulu tala nunkani dikana wonti:
„JESUS.“

WITTA 2.

(Ngantjani-jaura Epiphantias ditjini.)

1. Jesus matja kupa dankana warai Bethlehemiingu, Judaia mitani, Herodini mitaia kaparaia ditjini; mai, jendranguta kana kiri wora tiriwandru Jerusalemiingu wokarana wonti,
2. Ja jatana wonti: „Woderi nau, Juda-kanaia-kapara matja dankana? Ngangau ngaiiani ditji waka nunkani najinala tiriwani, ja wokarana warai nunkangu pantjaterkana ngarila.“
3. Herodes, mitaia kaparali, jenia matja ngarana, nau japali ngaruparana wonti, ja nunkangu jela Jerusalema warupoto.
4. Ja nulu kana wolaraia Priesta pirna ja jaura jinkinietja pratjana kampana wonti ja tanana jekijekibana wonti, woderi Christus dankananto.
5. Ja tana nunkangu jatana wonti: „Bethlehemiingu Judaiani“; ngangau jeruja Prophetali dakana wonti:
6. „Ja jidni Bethlehemiai, Judaia mitani, jidni wata ngadanietja nganai Judaia kapara marapuni, a-ai, ngangau jinkangundru kapara dunkala nganai, Nulu kana wolara ngakani, Israel, ngamalkala nganai.“
7. Ngadani Herodili kana kiri worana kurukuru karkana wonti ja tanana jiglerali jekijekibana wonti, winta ditji waka wondraterinala.
8. Ja nulu tanana Bethlehemia jinpana wonti ja jatana wonti: „Palkanimai ja kupa parparali wontianau, ja jura nina matja mankamankana, ngakangu jaura tikalkanau, ngani bakana wokarananto nunkangu pantjaterkana ngarila.“
9. Tanali mitaia kapara matja ngarana, tana palkana wonti. Ja mai, ditji waka nina tanali tiriwa najinala, tanangu ngopera wapana wonti, nau wokaranantulu miri banbala, woderi kupa nganana wonti.
10. Tanali nina ditji waka najina, tana murlali pirna mankina wonti;
11. Ja tana pungani matja wirina, tanali kupa waka najina wonti Mariangu, ngandrini nunkanani jela; ja tana pantjaterkana ngarina wonti nunkangu, ja tanali poto pirna piltana wonti, ja nunkangu poto jinkina wonti: Marda, maralje, kuli ngumu ja kaldri pilki.
12. Ja Godali tanana ngapitjani daudauana wonti, tana

wata morla Herodingu tikananto. Ja palto worku tana nakaldra tikana wonti mitaia tananaia.]

(Ngantjani-jaura kilpawoldra marrani Godaia ditji ngoperani.)

13. Tana matja puntina, mai, Kaparaia angela kulno Josephangu ngapitjani wondraterina wonti ja jatana wonti: „Jiritjiau ja kupa ja ngandri nunkani manina kurau ja kurikariau Egypta mitaia, ja naka ngamamai, ngani jinkangu jatanantulu; ngangau Herodes jertapateriai kupa wontila ninapara nandralla.“

14. Nau jiritjina wonti ja kupa ja ngandri nunkani manina kurana wonti tinkani, ja kutingana wonti Egypta mitaia.

15. Ja nau naka ngamana wonti Herodes palinantulu, ngangau morlalu pantjinanto, mina Prophetali Kaparandru kaukaubana wonti, nau jatana wonti: „Egypta mitandru ngato Ngatamura ngakani karkana wonti.“

16. Herodili matja najina, kana kiri worali nina jedibala wiri, nau pirna tiririna wonti, ja nulu jinpana wonti Bethlehemingu ja wondirani pratjanani nunkanani ja kupa kanku pratjana nandrana wonti, tana kilpawoldra mandru ja morla waka nganana wonti, tanangupini ditjini, tanana nulu kana kiri worangu jekibala wiri.

17. Jendranguta morlalu pantjina wonti, mina Jeremiasili Prophetali kaukaubana wonti, nau jatana wonti:

18. „Ramangu tanali ngaijala ngarana wonti, miritja ja jildri ja juajuangana pirna; Rahel nankani kupandru jindrana wonti ja wata ngantjana wonti ngankalkananto, ngangau tana panila nganai.“

19. Herodes matja nari, mai, Kaperaia angela kulno ngapitjani Josephangu wondraterina wonti Egypta mitani,

20. Ja jatana wonti: „Jiritjiau ja kupa ja ngandri nunkani manina kurau, ja tikau, Israel mitaia; ngangau tana matja nari, tanali kupaia tepi wontina wonti.“

21. Nau jiritjina wonti ja kupa ja ngandri nunkani manina kurana wonti ja Israel mitani wokarana wonti.

22. Nulu matja ngarana, Archelaus Judaia mitaia kapara nganai Herodini ngaperaia nunkanaia pirini, nau japali pantjina wonti nakani palkala; ja nulu ngapitjali jirijiribani jaura manina wonti, ja nau palkana wonti Galilaia mitaia.

23. Ja nau wokarana wonti ja ngamana wonti ngura kulnuni, tala nunkani Nazareth; ngangau morlalu pantjinanto Prophetalia jaura: „Tanali nina Nazarethala dikala nganai.“]

Ngantjani -jaura Markungundru.

WITTA 1.

1. Jesuni Christuni Godaia Ngatamuraia wonini ngantjani jaura.

2. Worderu Jesaiasani Prophetaia dakanala parai: „Mai, ngato angela ngakani mudlani jinkanani ngopera jinpai, nulu palto jinkani jinkangu ngankijiribingala nganai.

3. Karkanietjaia ngaijala pitarani parai: Kaparaia palto ngankinganimai, ja tidna palto nunkani talku ngankinganimai!“

4. Johannes terkakana wonti ja multibanila jinkina wonti pitarani, ja madlentjandru karitjimalkani multibanila kaukubana wonti madlentji kalingala.

5. Ja nunkangu dunkana wonti Judaiala pratjaterina ja Jerusalemala; ja nulu tanana multibana wonti Jordan kaiarani, ja tanali madlentji tanani talku dikana wonti.

6. Johannili kati Camuli njurdu ja dala kapani nunkanani ngamalkana wonti, ja buka nunkani palaparu ja pitjambu nganana wonti.

7. Ja nulu ngujangujara jinkina wonti ja jatana wonti: „Ngakangu ngadani kulno wokarala nganai, Nau morla ngurunguru nganai ngakangu; nunkangu ngani wata talku nganai buruna ngarila nunkani jinka tidnaputandru dukarala.

8. Ngato jurana ngapali multibai, ja Nulu jurana Jaola kulikirieli multibala nganai.“

9. Ja jendranguta Jesus Nazaretandru Galilaiani wokarana wonti, ja Johanningundru multibanila manina wonti Jordan kaiarani.

10. Ja nurujeli ngapandru dunkana tarana, nulu pariwilpa pirinani najina wonti, ja Jaola mulapara jeribaka nunkangu ngarinani.

11. Ja ngaijala pariwilpandru pantjina wonti: „Jidni Ngatamura ngantjalu ngakani nganai, jinkangu ngani murlali nganai.“

12. Ja nurujeli Jaolali nina pitarala tertubana wonti.

13. Ja Nau naka pitarani pira kulno ja ditji maraprajana nganana wonti, ja kutjeli nina wontjana wonti, ja Nau nganti jampali jela nganana wonti, ja angela wora mili nunkani nganana wonti.

14. Tanali Johannes kanjangari pungani matja widmana, Jesus Galilaiani wokarana wonti ja ngantjani jaura Godaia mililandru kaukaubana wonti,

15. Ja jatana wonti: „Ditji matja wokarana warai, ja Godaia milila karakara nganai. Madlentjandru karitjianau, ja ngantjani jaura morlalu ngundranau!“

16. Nau Galilaia pantuni wirarina wonti, ja Nulu Simon ja Andreas ngatata nunkani najina wonti, pudlali jama pantuni worana wonti; ngangau pudla paru maninietja nganana wonti.

17. Ja Jesus pudlangu jatana wonti: „Kaparalumi, ja ngakangu karipaterialumi, ngato judlana kana maninietja ngankala nganai.“

18. Ja nurujeli pudlali jama worarana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

19. Ja Nau nakandru morla wapana wonti, ja Nulu Jakobus Zebedäuni ngatamura, ja Johannes ngatata nunkani, botani jama karpanani najina wonti.

20. Ja nurujeli Nulu pudlana karkana wonti; ja pudlali Zebedäus ngaperi pudlani ja mili nunkani botani worarana wonti, ja pudla wapana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

21. Ja tana Kapernaun ngurani wirina wonti. Ja nurujeli Nau Sabbat ditjini jaura pungani wirina wonti ja nguja-
ngujara jinkina wonti.

22. Ja tana ngujangujarani nunkanani pirna ngaruparana wonti; ngangau Nulu ngurungurujeli tanangu ngujangujara jinkina wonti, ja wata jaura jinkinietjali jeribaka.

23. Ja jaura pungani tananani kana kulno kutji murumurunto nganana wonti, ja nau maritjina wonti,

24. Ja jatana wonti: „Burru, mina ngaiainingu ja jinkangu, Jesujai Nazarenalajai, jidni wokarana warai ngianina teribala? Ngato jidna ngujamai, worana jidni nganai: Godaia kulikiri!“

25. Jesujeli nina daudauana wonti ja jatana wonti: „Nga-puriau, ja nunkangundru dunkau!“

26. Ja kutji murumurujeli nina diadialkana wonti, ja nau ngaijala pinali maritjina wonti ja nunkangundru dunkana wonti.

27. Ja pratjana pirna ngaruparana wonti, jeruja tana jakalkijiribamalina wonti ja jatana wonti: „Mina jenia nganai? Mina naupini ngujangujara marra nganai? Ngangau Nulu ngurungurujeli bakana kutji murumuruni jirijiribai, ja tana nunkangu pankiai.“

28. Ja nurujeli pinti nunkangundru karitjina wonti wonti-kana wonti Galilaiiani paruparu.

29. Ja nurujeli tana jaura pungandru dunkana wonti, ja Simon ja Andreani pungani wirina wonti, Jakobus ja Johannes jelalu.

30. Simonani paiara muntja turuturu parana wonti; ja nurujeli tanali nunkangn nankangundru kaukaubana wonti.

31. Ja Nau wokarana wonti, ja nana terkibana tarana wonti, ja nana mara patana wonti; ja nurujali muntja turu-turujeli nana worarana wonti, ja nani tanangu mili nganana wonti.

32. Matja kalkaurarina, ja ditji wirina, tanali nunkangu muntja pratjana ja kana kutjinto jurborilkana wonti.

33. Ja ngurala pratjana mapaterina wonti manani.

34. Ja Nulu marapu, tanali muntja pilki ja pilki ngamalkana wonti, tepi ngankana wonti; ja Nulu kutji madlentji marapu dunkalkana wonti, ja Nulu kutjini wata manuni kurana wonti jatananto, ngangau tanali nina ngujamana wonti.

35. Ja nguramarani kuperi Nau jiritjina wonti ja pitaraiia wapana wonti, ja naka Nau ngatjina wonti.

36. Ja Simon, ja tana nunkangunto, nunkangu wapantina wonti.

37. Ja tanali nina matja mankamankana, tana nunkangu jatana wonti: „Marapujeli jidna wontiai.“

38. Ja Nau tanangu jatana wonti: Ngaiiana bakana ngura ngurainya wapananto, ngangau ngato bakana naka jaura kaukaubananto; ngangau jendrania ngani wokarana wonti.“

39. Ja Nulu jaura pungani tananani ngujangujara jinkina wonti Galilaiiani paruparu, ja Nulu kutji dunkalkana wonti.

40. Ja kana kulno gambanto nunkangu wokarana wonti, nau nunkangu ngatjina wonti ja nunkangu pantjerterkana ngarina wonti ja nunkangu jatana wonti: „Jidni jertapaterinani, jidni ngurunguru nganai ngana kulirkala.“

41. Jesus nunkangu kalumiltjamiltjarina wonti, ja Nau mara warpina wonti ja nina karakarana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Ngani jertapateriai, kulikiri nganamai!“

42. Ja Nau jeruja jatana, nurujeli gamba nunkangundru puntina wonti, ja nau kulikiri pantjina wonti.

43. Ja Nulu nina daudauana wonti, ja nina nurujeli narrana wonti,

44. Ja nunkangu jatana wonti: „Mai, wata kanani jenia kaukaubau, a-ai, wapau ja Priestani wondrateriau, ja jinkani

kulikirindru nina poto jinkiau, mina Mosili jirijiribana wonti, tanangu malka nganananto.

45. Nau matja dunkana, nulu wonina wonti jenia pirna kaukaubala ja jaura maruribala; jeruja Nau ngandandarina wonti tinkari ngura kulnuni wirila, a-ai, Nau windri palarani pitarani nganana wonti, ja tana nunkangu paruparundru wokarana wonti.

WITTA 2.

1. Ja nakaldra ditji palpani ngadani Nau Kapernaum ngurani wirina wonti; ja tanali ngarana wonti Nau pungani ngamai.

2. Ja nurujeli marapu jurborina wonti, jeruja bakana naupini piri manani karakara tanangu wuldru nganana wonti; ja Nulu tanangu jaura kaukaubana wonti.

3. Ja tana nunkangu wokarana wonti, ja nunkangu kana tjunduru wapalkana wonti, nina kana mandru ja mandrujeli padakana wonti.

4. Ja ngangau tana ngandandarina wonti nina nunkangu karakara wapalkana kana wolarandru, tanali punga mangatandra, woderi Nau nganana wonti, wilpa ngankana wonti. Ja tanali nina matja wilpa ngankana, tanali turarani piri, nunkangupini kana tjunduru paranani, ngarilkana wonti.

5. Jesujeli tanani morlalu ngundrana najina, Nau kana tjundurani jatana wonti: „Ngatamurajai, madlentji jinkani matja worana warai!“

6. Naka jaura jinkinietja palpa ngamana wonti, tanali ngundrana wonti ngarali tananali:

7. „Minandru Nulupini jeruja Goda ngirkibai? Worana ngurunguru nganai madlentji kalingala, kalitakali Goda kulnulu?“

8. Ja nurujeli Jesujeli Jaolali nunkanali ngujamana wonti, tanali jeruja ngundrai, Nau tanangu jatana wonti: „Minandru jura ngarali juranali jenia ngundrai?“

9. Mina morla ngaua nganai, kana tjundurani jatala kara: Madlentji jinkani matja worana, jatala kara: Terkakau, turarani piri jinkani maniau ja wapau?

10. Ngangau jura ngujamananto, Kanaia Ngatamurajeli ngurula ngamalkai mitani madlentji worala, Nau tjundurani jatana wonti.

11. Ngani jinkangu jatai: Terkakamai, turarani piri jinkani maniau, ja jinkani pungaia wapau!“

12. Ja nau nurujeli terkakana wonti, ja nulu turarani

piri nunkani manina wonti, ja dunkana wonti pratjanani, jeruja pratjana pirna ngaruparana wonti ja Goda jurakokana wonti jeruja jatana: „Wata pota kulno ngaiiani jenia najinala.“

13. Ja Nau nakaldra panto dirkaianiwirdi wapana wonti, ja kana wolara nunkangu wokarana wonti, ja Nulu tanangu ngujangujara jinkina wonti.

14. Ja wiringana Nulu Levi Alphäuni ngatamura najingana wonti mardatandrakampanietjaia pungani ngamanani, ja Nau nunkangu jatana wonti: „Ngakangu karipateriau!“ Ja nau terkakana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

15. Ja jendranguta Nau pungani nunkani bukani ngamana wonti, ja mardatandrakampanietja ja kana madlentji marapu Jesungu ja milini nunkanani jela ngamana ngarina wonti bukaija; ngangau tana marapu nganana wonti, ja tana nunkangu karipaterina wonti.

16. Ja jaura jinkinietjali ja Pharisaii nina najina madlentji ngankanietjanto ja mardatandrakampanietjanto tajinani, tana milini nunkanani jatana wonti: „Minandru Nulu madlentji ngankanietjani ja mardatandrakampanietjani jela tajiai ja tapai?“

17. Ja Jesujeli jenia matja ngarana, Nau tanangu jatana wonti: „Ngurungurujeli wata kunki ngundrai, a-ai, muntjali. Ngani wata wokaranala kana talku karkala, a-ai, windri kana madlentji.“

18. Ja Johannini mili ja Pharisaiiani milja ngamana wonti; ja tana wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Minandru Johannini ja Pharisaiiani mili milja ngamai, ja mili jinkani wata milja ngamai?“

19. Ja Jesus tanangu jatana wonti: „Noangantjanipirnaia kamaneli ngandandariai milja ngamala noangantjanipirna tanangu jela ngananani? Jeruntjaia tanali noangantjanipirna ngamalkai, tana ngandandariai milja ngamala.“

20. Ditji wokarala nganai, tanali noangantjanipirna tanangundru manila nganai, ngadani tanaia milja ngamala nganai.

21. Wata kulnujeli katini womalani kati jela ngumu karpai; ngangau kati jela marra nakaldra kati womalandru purateriai, ja wilpa morla pirna pantjiai.

22. Ja bakana wata kulnujeli waina marra junga womalaneli kurarai, a-ai, waina marrali junga wokaribaiati, ja waina ngakaiati, ja junga pakiati, a-ai, tanali waina marra junga marrani kurarananto.“

23. Ja jendranguta Nau Sabbat ditjini buka maruni pal-

kingana wonti, ja milieli nunkanali wonina wonti palto ngankala buka mangatandra wokaribala.

24. Ja Pharisaia nunkangu jatana wonti: „Mai, Minandru tanalia Sabbath ditjini ngankai, mina wata talku nganai?“

25. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Jura wata warapanala, mina Davidali ngankana wonti, jendranguta nau buka pani nganana wonti, ja nau, ja tana nunkangunto, mauali nganana wonti?“

26. Worderu nau Godaia pungani wirina wonti Abjathar Priesta pirnaia ditjini, ja wondrani buka tajina wonti, tanana tajila wata kuluni manuni kuranala, a-ai, windri Priestani, ja nulu bakana tanangu nunkangunto, jinkina wonti?“

27. Ja Nau tanangu jatana wonti: Sabbath ditji kanandru pantjina wonti, ja wata kana Sabbath ditjindru.

28. Jendrania Kanaia Ngatamura bakana Sabbath ditjia Kapara nganai.“

WITTA 3.

1. Ja Nau nakaldra jaura pungani wokarana wirina wonti, ja naka kana kulno nganana wonti, nau mara kulno muja nganana wonti.

2. Ja tanali nina najinajibana wonti, Nulu nina Sabbath ditjini tepi ngankala nganai kara, ngangau tana nunkangundru ngulkuterkananto.

3. Ja Nau nunkangupini kanani, nau mara muja nganani, jatana wonti: „Terti terkakamai!“

4. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Jenia talku nganai, Sabbath ditjini ngumu ngankala kara, madlentji ngankala kara, mungara kulkala kara, nari ngankala kara?“ Ja tana ngapu nganana wonti.

5. Ja Nulu tanana tirieli najina karitjina wonti, ja tanani ngara ngurungurundru ngaurongauro nganana wonti, ja nunkangu kanani jatana wonti: „Mara ngutateriau!“ Ja nau mara ngutaterina wonti, ja nau mara nakaldra tepi nganana wonti mara nguru jeribaka.

6. Ja Pharisaia matja dunkana, tana nurujeli Herodini milieli jakalkijiribamalina wonti nunkangundru, worderu nina nandralla.

7. Ja Jesus nunkani milinto pantuja kutingana wonti; ja kana wolara marapu nunkangu karipaterina wonti Galilaiandru, ja Judaiandru,

8. Ja Jerusalemindru, ja Idumaiandru, ja Jordan kaiari jerankarindru, bakana tana Tyrus ja Sidon mitandru wolara

marapu nunkangu wokarana wonti; ngangau tanali ngarana wonti, worderu marapu Nulu ngankanani.

9. Ja Nau milini nunkanani jatana wonti, tanali nunkangu bota ngankijiribingananto kana wolarandru; ngangau tanali nina wata nankanankananto.

10. Ngangau Nulu marapu tepi ngankana wonti, jeruja tana muntja pratjana nunkangu jurboringana wonti nina karkarala.

11. Ja kutji murumuru wora, tanali nina najina, nunkangu woraterina wonti ja maritjina wonti ja jatana wonti: „Jidni Godaia Ngatamura nganai.“

12. Ja Nulu tanana pirna daudauana wonti, tanali nina wata tinkari ngankananto.

13. Ja Nau mardawonpaia tarana wonti, ja Nulu karkana wonti tanana Nulu ngantjana wonti; ja tana nunkangu wokarana wonti.

14. Ja Nulu marapatjana ja mandru kalkalkana wonti, ngangau tana nunkangunto nganananto, ja Nulu tanana jinpananto jaura kaukaubala,

15. Ja pirnala ngamalkala kana muntja tepi ngankala, ja kutji worana dunkalkala.

16. Ja Nulu Simoningu tala Petrus ngokana wonti.

17. Ja Jakobus Zebedäuni ngatamura, ja Johannes Jakobuni ngatata; ja Nulu pudlangu tala ngokana wonti jenia: „Boanerges, jenia wondrai: Piltripiltria kupa.“

18. Ja Andreas, ja Philippus, ja Bartholomäus, ja Matthäus, ja Thomas, ja Jakobus Alphäuni ngatamura, ja Thaddäus, ja Simon, Kana ngurandru,

19. Ja Judas Ischariot, nulu nina bakana wontawontana wonti.

20. Ja tana pungani wirina wonti; ja nakaldra kana wolara jurborina wonti, jeruja tana ngandandarina wonti buka tajila.

21. Ja tanali, nunkangunto nganana, jenia ngarana warai, tana dunkana wonti nina patala; ngangau tana jatana wonti: „Nauja jirijiri.“

22. Ja jaura jinkinietja, tana Jerusalemingundru matja ngarina, jatana wonti: „Nulu Beelzebub ngamalkai, ja kutjia kaparali Nulu kutji worana dunkalkai.“

23. Ja Nulu tanana karkana wonti, ja tanangu jeribaka jaurali jatana wonti: „Worderu Satanali Satan dunkalkananto?

24. Ja milila kulno munta piltjaru ngankaterinani, jeruja naupini milila wata terkala nganai.

25. Ja punga kulno munta piltjaru ngankaterinani, jeruja naupini punga wata terkala nganai.

26. Ja Satan munta terkakirpaterinani ja piltjaru ngankaterinani, jeruja nau wata terkala nganai, a-ai, nau mudala nganai.

27. Kana kulno ngandandariai kana ngurunguruja pungani wirila poto nunkani watawatali manila, nulu wata ngopera kana ngurunguru dupudupu ngankanani; ja ngadani nulu pungani nuncanani pratjana watawatali manila nganai.

28. Morlalu ngani jurangu jatai: Kanaia kupani Nulia madlentji pratjana kalingala nganai, ja ngirkibani jaura pratjana, tanali Goda ngirkibanani.

29. Warle ngirkibani jaura jatai Jaola Kulikirini, nulu wata kalinganila manila nganai ngurali, a-ai, nulu kalala madlentji ngurali manila nganai.

30. Ngangau tana jatana wonti: Nulu kutji murumuru ngamalkai."

31. Jendranguta ngandri nunkani ja ngatata nunkani wakarana wonti; ja tana palarani terkana wonti ja nunkangu jinpana wonti nina karkala.

32. Ja kana wolara nunkangu ngamana karitjina wonti. Ja tana nunkangu jatana wonti: „Mai, ngandrieli jinkanali ja ngatatajeli jinkanali ja kakujeli jinkanali palarani jidna wontiai."

33. Ja Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: „Worana ngandri ngakani nganai ja ngatata ngakani?"

34. Ja Nulu najina karitjina wonti tanangu, tana nunkangu ngamana karitjina wonti ja jatana wonti: „Najanau, ngandri ngakani ja ngatata ngakani!"

35. Ngangau warle Godaia jertapaterina ngankai, naupini ngatata ngakani ja kaku ngakani ja ngandri ngakani nganai!

WITTA 4.

1. Ja nakaldra Nulu wonina wonti panto dirkalani nguju-
ngujara jinkila. Ja kana wolara nunkangu jurborina wonti,
ja Nau botani wirina wonti ja ngapani ngamana ngarina
wonti, ja kana wolara panto dirkalani ngamana ngarina wonti
mitani.

2. Ja Nulu tanangu jeribaka jaurali ngujujujara marapu
jinkina wonti, ja Nau tanangu ngujujujarali nuncanali jatana
wonti:

3. „Ngaranau! Mai, jaupanietja wapana wonti jaupala.

4. Ja jendranguta nulu jaupanani, palpa paltuni purina wonti; ja paia wokarana wonti ja nina tajina wonti.

5. Palpa marda paltirani purina wonti, ja wata mita tjanka marapu ngamalkana wonti; ja nurujeli punkana wonti, ngangau mita puta nganana wonti.

6. Ja ditji matja dunkana, nau winjarina wonti; ja ngangau kapara pani nganana wonti, nau mujarina wonti.

7. Ja palpa dilkani purina wonti; ja dilka punkana wonti ja nina palimana wonti, ja wata tandra jinkina wonti.

8. Ja palpa mita ngumuni purina wonti, ja kuripunkana wonti ja punkana wonti ja tandra punkibana wonti ja mandrana wonti: Kulnujeli 30, kulnujeli 60, kulnujeli 100.

9. Ja Nau tanangu jatana wonti: Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!“

10. Ja Nau kulnulu nganana, nina mili marapratjana ja mandrujeli, ja tanali nunkangunto, jakalkana wonti nunka-ngupini jeribaka jaurandru.

11. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Jurangu matja jinkina warai, jaura kurukuru Godaia mililandru ngujamananto; tanangu, tana palarani nganai, pratjana jeribaka jaura nganai.

12. Ngangau tanali najinani najinanto ja bulu ngujamananto, ja ngaranani ngarananto ja bulu ngundrananto; ngangau tana wata madlentjandru karitjinanto, tanani madlentji kalingananto.“

13. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Ninapini jeribaka jaura jura wata ngujamanani, ja worderu jura jeribaka jaura pratjana ngujamala nganai?

14. Iaupanietjali jaura jaupai.

15. Tana paltuni tanapini nganai; woderi jaura matja jaupana, ja tanali nina ngarana, nurujeli kutji wokarai ja jaura maniai, nina ngarani tananani matja jaupana.

16. Tanangu jeribaka tanapini nganai, tanana marda paltirani matja jaupana; tanali jaura ngarai ja nurujeli murlali nina patai;

17. Ja munta tana kapara pani nganai, a-ai, tana maraltja nganai; ngadani ketjaketjana ja tirikaripaterina wokaranani jaurandru, tana wolja kalakalarila nganai.

18. Ja palpa, tanana dilkani matja jaupana, tanapini nganai, tanali jaura ngarai,

19. Ja nunkangupini mitani manujeli ngundrana, ja poto pirnaia jedibana, ja poto nguruja milkirina tanangu wiriai, ja jaura palimai, ja tandra pani punkibai.

20. Ja tanapini nganai, tanana mita ngumuni matja jau-

pana; tanali jaura ngarai ja patai ja tandra punkibai; kulnujeli 30, kulnujeli 60, ja kulnujeli 100.

21. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Praitji wokarai, nina kokuni ngarinalu kara, turarani pirini ngarinalu kara kurala? Nau wata parai, nina praitjaia potuni kurala?

22. Ngangau panila kurirpi nganai, naupini wata tinkari pantjinanto; ja panila kurukuruni pantjina wonti, a-ai, praitjani wokarananto.

23. Kulnujeli talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!“

24. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Najianau, mina jura ngarai: Mina kokujeli jura jinkiai, jenia koko jura nakaldra manina tikala nganai; ja jura ngaranani, tanali jurangu morla jinkila nganai.

25. Ngangau warle ngamalkai, nunkangu Nulia jinkila nganai; ja warle wata ngamalkai, nunkangundru Nulia bakana jenia manila nganai, mina nulu ngamalkai.“

26. Ja Nau jatana wonti: „Jeruja Godaia milila nganai, worderu kana kulnujeli paua mitani japai,

27. Ja nau mukaturarai, ja jiritjiai tinkani ja ditjini, ja paua punkai ja wirdiriaai; ja nau ko worderu.

28. Ngangau mita muntali tandra punkibai, ngopera nindri, ngadani mangatandra, ngadani tandra kantji mangatandrani.

29. Ja tandra talku ngananani, nurujeli nulu kirra jinpai, ngangau kampani ditji wokarana warai.“

30. Ja Nau jatana wonti: „Worangu jeribaka ngaiiani Godaia milila kurananto? Mina jeribaka jaurali ngaiiani nina jeribaka kurananto kara?

31. Tandra wakawaka jeribaka, ninapini mitani matja jaupana, nau morla waka nganai tandra nguja marapuni mitani.

32. Ja nina matja jaupana, nau kuri punkai ja morla pirna pantjiai nindri marapuni, ja nguna pirna dunkalkai, jeruja pungalani nunkanani bakana paia ngaranala ngamai.

33. Ja jeribaka jaura marapujeli Nulu tanangu jaura kaukaubana wonti, worderu tana ngurunguru nganana wonti ngarala.

34. Ja jeribaka jaura panini Nulu tanangu panila kaukaubana wonti; windri pilki Nulu milini nunkanani pratjana mildiri ngankana wonti.

35. Ja Nau tanangu, nunkangupini ditjini matja kalkaurarina, jatana wonti: „Ngaiiana jerankaria pararananto.“

36. Ja tanali kana wolara worarana wonti ja nina patana

wonti worderu Nau botani nganana wonti; ja bakana bota nguru nunkangunto nganana wonti.

37. Ja watara pirna wilparina wonti; ja mandikila botani pinpitarana wonti, jeruja nau ngampu ngapali manamiri nganana wonti.

38. Ja Nau botani ngadani kukati terkana mukaturarana wonti; ja tanali nina jiritjibana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Ngujangujara jinkinietjajai, jenia jnkangu jeribaka nganai ngaimana palinani?“

39. Ja Nau mukandru matja jiritjina, Nulu watara dikidibana wonti ja ngapani jatana wonti: „Ngapuriau, dalpura nganau!“ Ja watara mudana wonti, ja dalpura pirna nganana wonti.

40. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Minandru jura jeruja japali nganai? Minandru jura wata morlalu ngundrai?“

41. Ja tana japali pirna pantjina wonti ja ngankamalina wonti: „Worana Naupini nganai, ngangau nunkangu watara ja ngapa pankiai?“

WITTA 5.

1. Ja tana pantuni jerankari pararana wonti Gadarena mitani.

2. Ja Nau botandru matja dunkana, nunkangu nurujeli narikutundru kana kutji murumurunto dankamalina wonti,

3. Ja ngura nunkani narikutu nganana wonti. Ja kana ngandandarina wonti nina kanjangarieli workamandrana.

4. Ngangau pota marapu tanali nina tidna workamandrana wonti, ja nina kanjangarieli dupudupu ngankana wonti; ja nulu kanjangari worduwordu ngankana wonti, ja tidna kanjangari dingadingana wonti; ja wata kulno ngurunguru nganana wonti nina manjujeli ngankala.

5. Ja nau milingeru ditjiwirdi ja tinkawirdi narikutuni ja mardawonpani maritjina wonti, ja munta mardali damaterina wonti.

6. Nulu Jesus woritandru najina, nau mindrina wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti,

7. Ja maritjina wonti ngaijala pirnali ja jatana wonti: „Mina ngakangu ja jinkangu Jesujai, Goda Kapara pirnaia Ngatamurajai? Ngani jinkangu Godani jaura morlalu jatai, wata ngana jupau!“

8. Nau nunkangu jatana wonti: „Dunkau, jidni kutji murumuru, nunkangupini kanandru!“

9. Ja Nulu nina jakalkana wonti: „Mina tala jinkani

nganai?" Ja nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Legion tala ngakani nganai, ngangau ngaiani marapu nganai.“

10. Ja nau nunkangu pirna ngatjina wonti, Nulu tanana wata nunkangupini mitandru narrananto.

11. Naka mardawanpa kalikalini piki ngami pirna marakana wonti.

12. Ja kutji wora nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: „Ngaiainina jinpau pikia, ngangau ngaiani tanangu wirinanto!“

13. Ja Jesujeli nurujeli tanangu jenia manuni kurana wonti. Ja kutji murumuru matja dunkana, tana pikini wirina wonti, ja piki ngami mardawanpa kalikalini kalikalibakana wonti ngapani; ja tana 2000 nganana wonti; ja tana ngapani palipalina wonti.

14. Ja pikingamalkanietja wora japa mindrina wonti, ja ngura pirnani ja wakani jenia kaukaubana wonti, ja tana dunkana wonti najila, mina pantjina warai.

15. Ja tana Jesungu wokarana wonti, ja tanali nina kana kutjila najina wonti ngapu ngamanani, ja kati matja widmaterina, ja tjuru ngumu ngamalkanani, nulupini ngopera Legion ngamalkana warai; ja tana japali pantjina wonti.

16. Ja tanali jenia najina wonti tanangu kaukaubana wonti mina kana kutjintani pantjina warai, ja bakana jenia pikini.

17. Ja tanali wonina wonti nunkangu ngatjila, Nau tanani wondirandru puntinanto.

18. Ja Nau botani matja wirina, nunkangu kana kutjila ngatjina wonti nunkangu jela nganala.

19. Jesujeli nunkangu wata manuni kurana wonti, a-ai, nunkangu jatana wonti: „Wapau pungaia jinkanaia ja nguralaia jinkanaia, ja tanangu kaukaubamai mina pirnala Kaparali jinkangu ngankana warai, ja worderu Nau jinkangu kalumiltjamiltjarina warai.“

20. Ja nau puntina wonti ja wonina wonti Dekapolis mitani kaukaubala, mina Jesujeli nunkangu ngankana warai; ja pratjana ngaruparana wonti.

21. Ja Jesus nakaldra botali dirkalani jerankana matja pararana, nunkangu kana wolara jurborina wonti; ja Nau pantuni karakara nganana wonti.

22. Ja mai, jaura pungaia kapara kulno wokarari wonti, tala nunkani Jairus, ja nulu nina najina, nau nunkangu tidnani woraterina wonti.

23. Ja nau nunkangu pirna ngatjina wonti ja jatana

wonti: „Ngatamura mankara ngakani ngara wordu: Kaparau ja nankangu mara kurateriau, ngangau nani tepirinanto; ja tepi ngamanauto.“

24. Ja Nau nunkangunto wapana wonti; ja nunkangu kana wolara karipaterina wonti, ja nina jennia wonti.

25. Ja widla kulno, nani kilpawoldra marapatjana ja mandru kumaranto ngauana wonti.

26. Ja nani kunki marapundru pirna ketjaketjana wonti, ja poto nankani kalala jinkina wonti, ja nankangu wata marangokana wonti, a-ai, nani windri morla madlentji pantjina wonti;

27. Nandru Jesungundru matja ngarana, nani kana wolarani wirina wonti ja tokunkari kati nunkani karakarana wonti.

28. Ngangau nani jatana wonti: „Ngato windri kati nunkani karakaranani, ngani tepirinani.“

29. Ja nurujeli kumari tjiri mujarina wonti, ja nandru palku nankanina ngujamana wonti, nani muntjandru matja tepirina.

30. Ja nurujeli Jesujeli muntali ngujamana wonti, ngurula nunkangundru matja dunkana, Nulu kana wolarani najina karitjina wonti ja jatana wonti: „Warle kati ngakani karakarana warai?“

31. Ja mili nunkani nunkangu jatana wonti: „Jundru najiai, kana wolarali jidna jeniai, ja jidni jatai: Warle ngana karakarana warai?“

32. Ja Nulu najina karitjina wonti nana najila, warlenandru jenia ngankana warai.

33. Widla japali ja ngarranali wokarana wonti, ngangau nandru ngujamana wonti, mina nankangu matja pantjina, ja woraterina wonti nunkangu, ja nunkangu jaura morlalu pratjana jatana wonti.

34. Nau nankangu jatana wonti: „Ngatamurajai, morlalu ngundranali jinkanali jidna tepi ngankana warai; murlali wapau, ja tepi nganau jinkani muntjandru!“

35. Nau jenia jatanani, jaura pungaia kaparaia ngurula palpa wokarana wonti ja jatana wonti: „Ngatamura mankara jinkani matja nari; minandru jundru ngujangungara jinkinietja morla ngarapatipatibai?“

36. Jesujeli jenia kaukaubani jaura nurujeli ngarana wonti, ja jaura pungaia kaparani jatana wonti: „Wata japali nganau, windri morlalu ngundrau!“

37. Ja Nulu wata kulnuni manuni kurana wonti nunkangu karipaterila, windri Petrungu ja Jakobungu ja Johanningu Jakobuni ngatata.

38. Ja tana jaura pungaia kaparaia pungani wokarana wonti, ja Nulu patijiritjinani najina wonti, ja tana pirna jindranani ja juajuanganani.

39. Ja Nau matja wokarana wirina, Nau tanangu jatana wonti: „Minandru jura juajuangai ja jindra? Kupa wata nari, a-ai, nania windri mukaturarai.“

40. Ja tana nunkangu kinkana wonti. Ja Nulu pratjana narrana wonti, ja Nulu kupaia ngaperi ja ngandri, ja tana nunkangunto, patana wonti, ja wirina wonti woderi kupa parana wonti.

41. Ja Nulu mankara inara patana wonti ja nankangu jatanã wonti: „Talitha kumi; jenia wondrai: Mankarajai, ngani jinkangu jatai: Jiritjiau!“

42. Ja nurujeli mankara jiritjina wonti ja wirarina wonti; ngangau nani kilpawoldru marapratjana ja mandru nganana wonti. Ja tana pirna ngaruparana wonti.

43. Ja Nulu tanana pirna daudauana wonti, wata kulnujeli jenia ngujamananto; ja Nau jatana wonti, tanali nana buka jinkinanto.

WITTA 6.

1. Ja Nau nakandru puntina wonti ja ngura kamanelini nunkanani wokarana wonti; ja mili nunkani nunkangu kari-paterina wonti.

2. Ja matja Sabbatarina, Nulu wonina wonti jaura pungani ngujangujara jinkila; marapujeli jenia ngarana, pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: „Wodajerindr Nulu jenia ngamalkai? Ja mina kiri jenia nganai munkangu matja jinkina, ja jenia ngurula pirna, Nulia marali ngankai?“

3. Naupini wata pita ngankanietja nganai, Mariani ngatani, ja Jakobuni ja Joseni ja Judani ja Simonani neji? Ja kaku nunkani wata ngaianganungunto nganai?“ Ja tana nunkangu kalakalarina wonti.

4. Jesus tanangu jatana wonti: „Propheta wata waku nganai, a-ai, windri mita kamanelini nunkanani ja kamanelini nunkanani ja pungani nunkanani.“

5. Ja Nau ngandandarina wonti naku pirnala ngankala, windri muntja ngaljeni Nau mara kuraterina wonti, ja tanana tepi ngankana wonti.

6. Ja Nau ngaruparana wonti, ngangau tana wata morlalu

ngundrana wonti. Jo Nau ngura worani karitjinawontiwontikana wonti ngujangujara jinkila.

7. Ja Nulu marapratjana ja mandru karkana wonti, ja wonina wonti tanana mandrulu mandrulu jinpala, ja tanangu ngurula jinkina wonti kutji murumuruja.

8. Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, tanali panila paltuni padakananto, windri wonapita; wata billi, wata buka, wata mardatandra pailtjini.

9. Windri tidnaputa workamantraterianau, ja wata kati mandru widmaterianau!

10. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Woderi jura punga kulunui matja wirina, naka ngamanimai jura puntilalu.

11. Ja warle ngurali jurana wata patanani, ja jurana wata ngaranani; nakandru puntianau ja puturu jurani tidnandru kantikantianau, tanangu malka nganananto. Morlalu ngani jurangu jatai: Sodom ja Gomorra mitalali kalala morla waka manila nganai kalala ditjini, nunkangupini ngurani.“

12. Ja tana matja wapana kurana, tanali kaukaubana wonti, tana madlentjandru karitjinanto.

13. Ja tanali kutji marapu dunkalkana wonti, ja waltowalto marapu gildieli wiribana wonti, ja tanana tepi ngankana wonti.

14. Ja Herodes mitaia kaparali jenia ngarana wonti, ngangau tala nunkani paruparurina wonti, ja nau jatana wonti: „Johannes multibanietja narindru matja jiritjina, ja jendrangundruja Nulu jenia pirnala ngankai.“

15. Palpa jatana wonti: „Nauja Elias nganai;“ palpa jatana wonti: „Nauja Propheta kulno nganai, Propheta kulno jeribaka kara.“

16. Herodili jenia ngarana, nau jatana wonti: „Naupini Johannes nganai, nina mangataundra ngato wokaribana paraia; nau narindru jiritjina warai.“

17. Ngangau nulupini Herodili jinpana wonti ja Johannes patana wonti, ja nina kanjangari pungani dupudupu ngankana wonti Herodias Philippuni ngatataia nunkanaia noandru; ngangau nulu nana noa patana wonti.

18. Ngangau Johannes Herodingu jatana wonti: „Jinkangu wata talku nganai, ngatataia jinkanaia noa ngamalkananto.“

19. Herodiasandru nina najinajibana wonti ja ngantjana wonti nina nari ngankala, ja nani ngandandarina wonti.

20. Ngangau Herodes Johanningundru japali nganana wonti, ngangau nau milkila nganana wonti, nau kana talku.

ja kulikiri, ja nulu nina ngamalkana wonti; ja nina matja ngarana, nulu marapu ngankana wonti, ja nina manjujeli ngarana wonti.

21. Ja ditji manju matja wokarana, Herodili dankani ditjini nunkanani buka pirna ngankingana wonti kana pirnani, ja kapara pirnani, ja Galilailani ngoperactjani nunkanani.

22. Ja Herodiasani ngatani wirina wonti, ja nani kilina wonti, ja Herodes ja kamaneli nunkani nankangu murlali pantjina wonti; ngadani mitaia kaparali mankarani jatana wonti: „Ngatjiau ngakangu, mina jundru ngatjiai, ja ngato jinkangu jinkila nganai.“

23. Ja nau nankangu jaura morlalu jatana wonti: „Mina-kulno jidni ngakangu ngatjiai, jenia ngato jinkangu jinkila nganai milila ngakani juralu.“

24. Nani dunkana wonti ja ngandrini nankanani jatana wonti: „Mina ngani ngatjinanto?“ Nani jatana wonti: „Johannes multibanietja mangatandra.“

25. Ja nani nurujeli pirna mitaia kaparani wirina wonti ja ngatjina wonti ja jatana wonti: „Ngato ngantjai, jundru ngakangu nurujeli Johannes multibanietja mangatandra pirrani jinkinanto.“

26. Ja mitaia kapara ngaurongauro pirna pantjina wonti, windri jaura morlalundru ja bukaia kamanelindru nau wata ngantjina wonti nana nintali ngankala.

27. Ja nurujeli mitaia kaparali mangatandra wokari-banietja kulno jinpana wonti, ja jirijiribana wonti mangatandra nunkani maninanto.

28. Nau wapana wonti ja mangatandra nunkani kanja ngari pungani wokaribana wonti, ja mangatandra nunkani pirrani tikalkana wonti ja mankarani jinkina wonti, ja mankarali nina ngandrini nankanani jinkina wonti.

29. Ja milieli nunkanali jenia matja ngarana, tana wokarana wonti ja palku nunkani manina wonti ja nari kutuni kulnuni kurana wonti.

30. Ja Apostel wora Jesungu jurborina tikana wonti, ja tanali nunkangu pratjana kaukaubana wonti, mina tanali ngankana warai, ja mina ngujangujara tanali jinkina warai.

31. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Kaparanau jura pilki pitarai! Ngangau marapu nganana wonti, tana wokarana wonti ja wapana wonti, ja tana ngandandarina wonti buka tajila.

32. Ja tana wapana wonti botali pilki pitarai.

33. Ja kana wolarali tanana wapana najina wonti, ja

marapujeli nina ngujamana wonti; ja tana tidnali ngura pratjanandru jerra mindrina wonti, ja tana tanangu ngopera nganingana wonti ja nunkangu mapaterina wonti.

34. Ja Nau matja dunkana, Jesujeli kana wolara pirna najina wonti, ja Nau tanangu kalumiltjamiltjarina wonti, ngangau tana tjipi jeribaka nganana wonti tana ngamalkanietja pani; ja Nulu wonina wonti tanangu ngujangujara marapu jinkila.

35. Ja ditji ngaltingaltini mili nunkani nunkangu wakarana wonti ja jatana wonti: „Ninkida pitaru nganai, ja ditji ngaltingaltiriai.

36. Tanana jinpau, ngangau tana ngura pirnaia ja wakaia karakara wapananto, tanali buka tanani burungankala, ngangau tanali panila ngamalkai tajila.“

37. Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Jura tanangu buka jinkianau!“ Ja tana nunkangu jatana wonti: „Ngaiani wapananto 200 mardatandralli buka burungankala tanangu jinkila tajinanto?“

38. Nau tanangu jatana wonti: „Worderuntja buka ngunku jura ngamalkai? Wapanau ja najianau!“ Ja tanali matja ngujamana, tana jatana wonti: „Mara wora, ja paru mandru.“

39. Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, tana pratjana ngamana ngarinanto witta kulno ja witta kulno kanta kuljakuljani.

40. Ja tana ngamana ngarina wonti witta pilkipilki, miliugeru witta kulnuni 100 ja witta kulnuni 50.

41. Ja Nulu buka ngunku mara wora jo paru mandru patana wonti, ja Nulu pariwilpa najina tarana wonti ja tanana ngurungutana wonti; ja Nulu buka wokaribana wonti ja miliui nunkanani jinkina wonti, ngangau tanali tanangu jinkinanto, bakana paru mandru Nulu pratjanani puntibana wonti.

42. Ja pratjanali tajina wonti ja jeturina wonti.

43. Ja tanali buka wordu wordu billi marapatjana ja mandru mauamiri kampana wonti, ja bakana paru.

44. Ja tanali matja buka tajina, materi 5000 nganana wonti.

45. Ja nurujeli Nulu mili nunkani jinpana tertana wonti, tana botani wirinanto ja nunkangu ngopera jerankari Bethsaidaia pararananto, Nulu ngopera kana wolara jinpananto.

46. Ja Nau tanangundru matja puntina, Nau mordawonpaia tarana wonti ngatjila.

47. Ja matja tinkarina, bota panto mandrani nganana wonti, ja Nau mitani kulnulu.

48. Ja Nulu najina wonti, worderu tanali parparali ngaukana bota tertubana wonti, ngangau watara tanangu mudlani ngakana wonti. Ja nguramarani kuperi Nau tanangu wokarana wonti ngapani wapana; ja Nulu ngantjana wonti tanangu wiringala.

49. Tanali nina najina ngapani wapauani, tanali ngundrana wonti Nau kutji nganai, ja pirna maritjina wonti.

50. Ngangau pratjanali nina najina wonti ja ngarrana wonti. Ja Nulu nurujeli tanangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: „Murlali ngananimai, ngani Nauja, wata japali ngananimai!“

51. Ja Nau tanangu botaiia tarana wonti, ja watara mudana wonti. Ja tana munta japali pirna pantjina wonti ja ngaruparana wonti.

52. Ngangau tana bukadru wata kiririna wonti, ngangau tana ngara ngurunguru nganana wonti.

53. Ja tana matja pararana, tana Genezareth mitani wokarana wonti, ja tanali bota dirkalaia parumana wonti.

54. Ja tana botandru matja dunkana, nurujeli tanali nina ngujamana wonti.

55. Ja tana nunkangupini mitani paruparu wirarina wonti, ja wonina wonti turarani pirini kana muntja wirilkala, woderi tanali ngarana wonti Nau ngananani.

56. Ja woderi Nau wirina wonti ugura wakaia kara pirnaia kara ngura morla wakaia kara, jerra tanali kana muntja jinkimalini pirini terkibana wonti ja nunkangu ngatjina wonti, tanali windri kati jelbi nunkani karakarananto; ja pratjana tanali nina karakaranana wonti, tepi pantjina wonti.

WITTA 7.

1. Ja Pharisaiia ja jaura jinkinietja palpa nunkangu jurborina wonti, tana Jerusalemingundru wokarana wonti.

2. Ja tanali najina wonti milieli nunkanali palpali mara murumurujeli, jenia wondrai, wata kulirkaterina, buka tajina wonti, tanali daudauana wonti.

3. Ngangau Pharisaiiali ja Juda kanali pratjanali wata tajiai, tana wata ngopera mara parparali kulirkaterina warai, ngangau tanali pinaraia jirijiribani jaura patai.

4. Ja tanali jinkimalini pirindru tikanani, tanali wata tajiai, wata ngopera kulirkaterina warai; ja jenia marapu

nganai, mina tanali ngankai, worderu koko ja buluru koko ja pirra ja kurli kulirkula.

5. Ngadani Pharisaiali ja jaura jinkinietjali nina jakalkana wonti: „Minandru mili jinkani wata pinaraia jirijiribani jaurani pankiai, ngangau tanali mara murumurujeli buka tajiai“?

6. Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Ngumu Jesaiasali jurangundru kana jeljujeljundru talpadakana wonti, worderu dakanala parai: Tanalipini kana wolarali ngana manamimieli pirna ngundrai, ja ngara tanani ngakangu worita nganai;

7. Bakujeli tanalia ngana pirna ngundrai, ngangau tanalia kanaia jirijiribanandru ngujangujara jinkiai.

8. Godaia jirijiribani jaura jura worarai, ja kanaia jirijiribani jaura jura patai; marda koko ja buluru koko kulirkala, ja jenia jeribaka jura morla ngankai.

9. Ja Nau tanangu jatana wonti: Ngumu jura Godaia jirijiribani jaura worarai jurani jirijiribani jaura kulkala.“

10. Ngangau Moses jatana wonti: „Ngaperi ja ngandri pirna ngundramai; ja: Warle ngaperani ja ngandrini jaura madlentji jatai, nau naria palinanto.“

11. Jura jatai: Worana ngaperani kara ngandrini kara jatai: „Korban, jenia wondrai: Poto ngumu ngato jinkiai, mina jinkangu ngumu nganai, nina jundru ngakangundru maninanto;

12. Jeruja jura nunkangu wata morla manuni kurai ngaperani kara ngandrini kara ngumu ngankala.

13. Jeruja jura Godaia jaura jurani jirijiribani jaurandru worarai, nina jura matja manina; ja jenia jeribaka jura morla ngankai.“

14. Ja Nulu kana wolara nunkangu karkana wonti ja tanangu jatana wonti: „Pratjanali ngana ngaranimai ja ngundranimai!

15. Panila palarani parai, mina kanani wiriai, jenia nina murumuru ngankai, a-ai, windri jenia, mina nunkangundru dunkai, jendralipara kana murumuru ngankai.

16. Warle talpa ngumalkai ngarala, nulu ngaraiatinimai!“

17. Ja Nau punga kulnuni wirina wonti kana wolarandru, ja milieli nunkanali nina jakalkana wonti jeribaka jaurandru.

18. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Jeruja bakana jura patipati nganai? Jura wata ngujamai, jenipara pratjana, mina palarandru kanani wiriai, ngandandariai nina murumuru ngankala?

19. Ngangau jenia wata nunkangu ngarani wiriai, a-ai,

windri mandrani, ja ngadani palkingai; ja jenia tajina pratjana kulirkai.

20. Nau jatana wonti: Mina kanandru dunkai, jendralipara kana murumuru ngankai.

21. Ngangau kana ngarandru dunkai: Ngundrana madlentji, pinta wokaribani, palakantji, naria nandrani.

22. Kurikantji, potuni milkirini, tjikatjika, jedibani, mirantjatieli tajini ja tapani, milki madlentji, ngirkibani, pirna ngundraterini, patipatirini.

23. Jenia madlentji pratjana ngarandru dunkai, ja kana murumuru ngankai.“

24. Ja Nau nakandru terkakana wonti ja Tyrus ja Sidon mitani wokarana wonti; ja Nau punga kulnuni wirina wonti ja ngantjana wonti jenia wata kulnujeli ngujamananto, windri Nau ngandandarina wonti kurukurumalkaterila.

25. Ngangau widla kulnujeli nunkangundru matja ngarana, ngatatajeli nankanali kutji murumuru ngamalkana wonti, ja nani wokarana wonti ja nunkangu tidnani woraterina wonti.

26. Nani widla Griecha widla nganana wonti, Syro Phönizia mitani dankanala, ja nani nunkangu ngatjina wonti, Nulu kutji murumuru nankani ngatanandru dunkalkananto.

27. Jesus nankangu jatana wonti: „Ngopera kupa jerturinanto; ngangau jenia wata talku nganai kupaa buka manila ja kintalani worala.“

28. Nandru kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Kau Kaparajai; ja bakana kintala wakali kurlini ngarinalu kupa wakaia buka worduwordu tajiai.“

29. Ja Nau nankangu jatana wonti: „Nunkangupini jau-randru wapau! kutji jinkani ngatanandru matja dunkana warai.“

30. Ja nani punganani nankanani wokarala tikana wonti, ja kutji murumuru matja dunkanani mankamankana wonti, ja mankara turarani pirini paranani.

(Ngantjani-jaura G. D. 12. Trinitatis.)

31. Ja Nau nakaldra dunkana wonti Tyrus ja Sidon wondirandru, ja Nau Galilaia pantuni wokarana wonti Dekapolis wondirani terti.

32. Ja tanali nunkangu wapalkana wonti kana talpakuru ja ngapu, ja tana nunkangu ngatjina wonti, Nau nunkangu mara kuraterinanto.

33. Ja Nulu nina kana wolarandru tjirimalkingana wonti, ja nunkangu talpani Nau mara wutju nunkani kuraterina

wonti, ja Nulu ngaltja matja worana, Nulu nina tali karakana wonti.

34. Ja Nulu pariwilpa najina tarana wonti ja ngatjina wonti ja jatani wonti nunkangu: „Ephata“, jenia wondrai: „Biririau!“

35. Ja nurujeli nau talpa biririna wonti, ja nau tali walto pantjina wonti, ja nau talku jatana wonti.

36. Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, wata jenia kanani kaukaubala; ja worderu morla Nulu daudauana wonti, jeruja morla tanali jenia kaukaubana wonti.

37. Ja tana pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: „Warupoto Nulia ngumu ngankai; talpakuru Nulia ngankai ngarananto ja ngapu jatananto.“

WITTA 8.

(Ngantjani jaura G. D. 7 Trinitatis.)

1. Tanangupini ditjini kana wolara pirna naka nganana wonti, ja ngangau tanali panila ngamalkana wonti tajila, Jesujeli mili nunkani karkana wonti ja tanangu jatana wonti:

2. „Ngani kana wolarani kalumiltjamiltjariai, ngangau ditji parkulu tanaia ngakangunto ngamana warai, ja tanali panila ngamalkai tajila;

3. Ja ngato tananaia ngakangundru maua jinpanani nguraia tananaia, tanaia paltuni wariwariati; ngangau palpa tanangundru woritandru wokarala wiri.“

4. Ja milieli nunkanali kalabana wonti nunkangu: „Wodajerindru kulnujeli buka inaninanto ninkida pitarani, tananaia jerto ngankala?“

5. Ja Nulu tanana jakalkana wonti: „Worderuntja buka ngunku jura ngamalkai?“ Tana jatana wonti: „Mara wora ja mandrumata.“

6. Ja Nulu kana wolarani jirijiribana wonti mitani ngamana ngarinanto. Ja Nulu buka ngunku mara wora ja mandru patana wonti, ja tanana ngurungutana wonti ja wokaribana wonti ja milini nunkanani jinkina wonti, tanali tanangu jinkinanto; ja tanali kana wolarani jinkina wonti.

7. Ja tanali bakana paru wakawaka ngalje ngamalkana wonti; ja Nulu tanana ngurungutana wonti ja jirijiribana wonti, tananapini bakana jinkinanto.

8. Ja tanali tajina wonti ja jerturina wonti; ja tanali buka worduwordu kampana wonti billi mara wora ja mandru.

9. Ja tanali matja tajina 4000 nganana wonti; ja Nulu tanana jinpana wonti.]

10. Ja nurujeli Nau milini nunkanani jela botani wirina wonti, ja Dalmanutha mitani wokarana wonti.

11. Ja Pharisaiia dunkana wonti ja wonina wonti nunkangu jela jakalkijiribamalila, ja ngantjana wonti nunkangundru malika kulno pariwilpandru najila, nina wontjala.

12. Ja Nau Jaolali nunkanali ngaorongauro plrna pantjina wonti ja jatana wonti: „Minandru nulupini ngujali malika kulno ngundrai? Morlalu ngani jurangu jatai: Nulupini ngujali wata malika kulno manila nganai.“

13. Ja Nulu tanana worarana wonti, ja nakaldra botani wirina wonti, ja dirkalaiia jerankaria pararana wonti.

14. Ja tana kuritarana wonti buka padakala, ja tanali botani windri buka ngunku kulno ngamalkana wonti.

15. Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti ja jatana wonti: „Najianau ja ngamalkaterianau Pharisaiia pulkurutjeribani bukandru, ja Herodini pulkurutjeribani bukandru.“

16. Ja tana ngankamalina wonti ja jatana wonti: „Jenia Nauja jatai, ngangau ngaiiana wata buka padakana warai.“

17. Ja Jesujeli jenia ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: „Minandru jura ngankamaliai ngangau jura buka pani ngamalkai? Jura wata ngundrai ja bakana wata ngujamai? Jura kararilu ngara ngurunguru nganai?“

18. Jura milki ngamalkai ja wata najiai? Jura talpa ngamalkai ja wata ngarai? Ja jura wata mangatandra wilpariai?

19. Ngato buka ngunku mara wora 5000 materani matja wokaribana, worderuntja billi buka worduwordujeli manamiri jura kampana paraia?“ Tana nunkangu jatana wonti: „Marapratjana ja mandrumata.“

20. Ngato buka ngunku mara wora ja mandru 4000 materani matja wokaribana, worderuntja billi buka worduwordujeli manamiri jura kampala wiri? Ja tana jatana wonti: „Mara wora ja mandrumata.“

21. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Worderu jura wata ngujamai?“

22. Ja Nau Bethsaida wokarana wonti; ja tanali nunkangu butju kulno wokaralkana wonti ja nunkangu ngatjina wonti, Nulu nina karakarananto.

23. Ja Nulu kana butju mara patana wonti, ja nina ngurandru tjirimalkingana wonti; ja Nulu nunkangu milkini ngaltja worana wonti, ja Nau nunkangu mara kuraterine wonti ja nina jakalkana wonti: „Jundru palpa najiai?“

24. Ja Nulu najina tarana wonti ja jatana wonti: „Ngat

kana worana najiai, ngangau pita jeribaka ngato tana najiai, tana wapanani.“

25. Ngadani Nau nakaldra mara nunkangu milkini kuterina wonti ja nunkangu jirijiribana wonti, nulu najina tarananto; ja nau nakaldra tepi pantjina wonti, ja worita pratjana talku najina wonti.

26. Ja Nulu nina pungaia nunkanaia jinpana wonti ja jatana wonti: „Wata ngurani wiriau, ja wata kulnuni jenia jatau ngurani.“

27. Ja Jesus ja mili nunkani wapana wonti ngura wakaia Casarea Philippini karakara. Ja paltuni Nulu mili nunkani jakalkingana wonti ja tanangu jatana wonti: „Mina kana jatai, worana ngani nganai?“

28. Tanali kalabana wonti: „Johannes multibanietja; ja palpa: Elias; ja palpa: Propheta kulno.“

29. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Mina jura jatai, worana ngani nganai?“ Petrulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Jidni Christus nganai.“

30. Ja Nulu tanana daudauana wonti, tanali wata nunkangundru kulnuni kaukaubananto.

31. Ja Nulu wonina wonti tanangu ngujangujara jinkila: „Kanaia Ngatamura pirna ketjaketjananto, ja pinaru worali, ja Priesta pirna worali, ja jaura jinkinietja worali nina worananto ja nari ngankananto, ja ditjini parkulani Nau tepi terkakanante.“

32. Ja Nulu talku ninapini jaura tanangu kaukaubana wonti. Ja Petrulu nina tjirimalkana wonti ja wonina wonti nina daudauala.

33. Nulu najina karitjina mili nunkani najina wonti, ja Nulu Petrus daudauana wonti ja jatana wonti: „Ngakangu ngadaia nganamai, Satanajai! Ngangau jundru wata ngundrai mina Godaia nganai, a-ai, windri mina kanaia.“

34. Ja Nulu kana wolara milini nunkanani jela matja karkana, Nau tanangu jatana wonti: Warle ngantjai, ngakangu karipaterila, nau munta panila ngundrateriatimai, ja nulu kunarku nunkani maniatimai ja ngakangu karipateriatimai.

35. Ngangau warle tepi nunkani ngantjai kulkala, nulu nina tintala nganai; ja warle tepi nunkani tintai ngakangundru ja ngantjani jaurandru, nulu nina mankamankala nganai.

36. Jenia kanani ngumu nganai kara, nulu mita maru maninani, ja mungara nunkani tintaterinani?

37. Mina kalala kanali jinkinanto kara mungarani nunkanani?

38. Ngangau worana ngakangundru ja ngakani jaurandru nintali nganai tanangupini nguja palakantjini ja madlentjani, nunkangundru bakana Kanaia Ngatamura nintali nganala nganai, Nauja wokarala nganai Ngaperai nunkanaia pirnalanani angela kulikirinto.“

Witta 9, 1. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Morlalu ngani jurangu jatai: Tanangundru palpa ninkida terkala wapaia, tanalipini nari wata wontjala nganai, tanali Godaia milila ngurulali wokaranani najinantulu.“

WITTA 9.

2. Ja ditji mara wora ja kulnuni Jesujeli Petrus ja Jakobus ja Johannes patana wonti, ja tanana pilki mardawonpa pirnaia miri taralkana wonti, kulno worana. Ja Nau njeranjerarina wonti tanangu milkini.

3. Ja kati nunkani kintjalkururina wonti, bulu pirna taleri jeribaka; jeruja kulirkanietja mitani ngandandariai tanana jeruja bulu ngankala.

4. Ja tanangu Elias Mosingunto wondraterina wonti; ja pudla Jesungu jela ngankamalina wonti.

5. Ja Petrulu kalabana wonti ja Jesungu jatana wonti: „Rabbi! Ninkida ngaianangu ngumu nganai; ja ngaiani punga parkulu ngankananto, jinkani kulno, ja Mosini kulno, ja Eliani kulno.“

6. Ngangau nau ko nganana wonti mina nau jatananto, ngangau tana japali pirna nganana wonti.

7. Ja talarapalku pantjina wonti ja tanana walpadakana wonti; ja ngaijala talara palkundru dnkana wonti ja jatana wonti: „Naupini Ngatamura ngantjalu ngakani nganai, ninaia ngaraiatinimai!“

8. Ja tanali najina karitjina wonti, ja nurujeli tanali kana pani najina wonti, windri Jesus kulnulu tanangunto.

9. Ja tana mardawonpandru ngarina tikana, Nulu tanangu jirijiribana wonti, jenia wata kulnuni kaukaubananto, mina tanali matja najina, windri ngadani, Kanaia Ngatamura narindru jiritjina warai.

10. Ja jenia jaura tanali patana wonti, ja tana jakalkijiribamalina wonti: „Mina jenia wondrai: Narindru jiritjina?“

11. Ja tanali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: „Jaura jinkinietja jatai: Elias ngopera wokarananto.“

12. Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Elias wokarai, ja nulu ngopera pratjana talku kurai; ja worderu“

dakanala parai Kanaia Ngatamurandru; Nauja pirna ketja-ketjananto, ja tanali ninaia panila ngundrananto.“

13. Ngani jurangu jatai: „Elias morlalu wokarana warai, ja tanali nunkangu ngankana warai, mina tanali jertapaterina warai, worderu nunkangundru dakanala parai.“

14. Ja Nau milini nunkanani wokarana wonti, ja Nulu kana wolara tanangunto najina wonti, ja jaura jinkinietjali tanana jakajakalkana wonti.

15. Ja nurujeli, kana wolarali nina matja najina, tana pirna ngaruparana wonti, ja tana karakararina wonti ja nunkangu jaura murlali jinkina wonti.

16. Ja Nulu jaura jinkinietja jakalkana wonti: „Mina jura tanangu jela jakalkijiribamaliai?“

17. Ja kana wolarandru nunkangu kulnujeli kalabana wonti: „Ngujangujara jinkinietjajai, ngato ngatamura ngakani jinkangu wapalkana warai, nulia kutji ngapu ngamalkai;

18. Ja woderi nulia ninaia patai, jerra nulia ninaia diadialkai; ja nulia ngaltja ngankai ja manatandra matateriai ja winjariai; ja ngani milini jinkanani jatana warai, tanalia ninaia dunkalkananto, ja tanaia ngandandarina warai.“

19. Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: „Jura nguja gilbarinietja, wintaranaia ngani jurangu jela nganananto, wintaranaia ngato jurana ngamalkananto? Ninaia ngakangu padakanimai!“

20. Ja tanali nina nunkangu wapalkana wonti; ja Nulu nina najina, nurujeli kutjieli nina matarla ngankana wonti, ja nau mitani purina wonti ja ngaltja witjiwitji walkina wonti.

21. Ja Nulu ngaperi nunkani jakalkana wonti: „Winta jenia nunkangu pantjinala?“ Nau jatana wonti: „Kupandru,“

22. Ja nulu nina pota marapu bakana turuni ja ngapani worai, nina nari ngankala. Windri jidni ngurunguru ngananani, kalumiltjamiltjarina ngalina marangokau.

23. Jesus nunkangu jatana wonti: „Jundru ngurunguru ngananani morlalu ngundrala; warle morlalu ngundrai nunkangu panila ngandandariai.“

24. Ja nurujeli kankuja ngaperi maritjina wonti, ja miligildieli jatana wonti: „Ngato morlalu ngundrai, Kaparajai, marangokau ngakangu wuldrungundranietjani.

25. Jesujeli najina, kana wolara jurborinani, Nulu katji murumuru dikidikibana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Jidni kutji tali pani ja ngapu, ngato jinkangu jirijiribai, nunkangundru dunkau, ja wata morla nunkangu wiriau!“

26. Ja nau maritjina wonti, ja nulu nina pirna diadial-

kana wonti, ja nau dunkana wonti; ja nau nari jeribaka nganana wonti, jeruja marapu jatana wonti: „Nauja matja nari.“

27. Jesujeli nina mara patana wonti, ja nina terkibana tarana wonti, ja nau jiritjina wonti.

28. Ja Nau pungani matja wirina, milieli nunkanali nina pilki jekibana wonti: „Miandru ngaiani ngandandarina warai ninaia dunkalkala?“

29. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Naupara nguja ngandandariai pilki dunkala, windri ngatjinali ja milja ngamanali.“

30. Ja tana nakandru wapana wonti ja Galilaiiani pal-kingana wonti; ja Nulu wata ngantjana wonti kulnujeli jenia ngujamananto.

31. Ngangau Nulu milini nunkanani ngujangujara jinkina wonti ja tanangu jatana wonti: „Tanali Kanaia Ngatamura kana marani ngulkujeli jinkila nganai, ja tanali ninaia nari ngankala nganai, ja matja nari, Nauja jiritjila nganai.“

32. Tanali jenia jaura wata ngujamana wonti ja japali nganana wonti nina jakalkala.

33. Ja Nau Kapernaum ngurani wokarana wonti. Ja Nau matja pungani, Nulu tanana jakalkana wonti: „Mina jura paltuni ngankamalina warai?“

34. Tana ngapu nganana wonti; ngangau tana paltuni ngankamalina warai, worana morla pirna nganai.

35. Ja Nau matja ngamana ngarina, Nulu tanana mara-pratjana ja mandru karkana wonti ja tanangu jatana wonti: „kulnujeli ngantjanani ngoperala nganala, nau pratjanani ngadaia nganala nganai, ja pratjanaia mili.“

36. Ja Nulu kupa waka patana wonti ja tanangu tertikibana wonti; ja Nulu nina matja munamana, Nau tanangu jatana wonti:

37. „Warle jenipara kupa waka kulno patai ngakani talani, nulu ngana patai; ja warle ngana patai, wata ngana patai, a-ai, ninaia Nulia ngana jinpanala.“

38. Johannili nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: „Ngujangujara jinkinietjajai, ngaiani kulno najina paraia jinkani talani kutji dunkalkanani, nau ngaianingu wata kari-pateriai; ja ngaiani nina daudauana paraia, ngangau nau ngaianingu wata karipateriai.“

39. Jesus jatana wonti: „Wata nina daudauanimai, ngangau wata kulno nganai, nulu ngurula ngankala nganai ngakani talani, ja wolja ngakangu madlentji jatala nganai.

40. Ngangau worana wata tula ngaianani nganai, nau kamaneli ngaianani nganai.

41. Ngangau warle jurangu ngapa koko kulno jinkiai ta-pananto ngakani talani, ngangau jura Christuja mili nganai, morlalu ngani jurangu jatai: Nulu kalala nunkani wata tintala nganai.

42. Ja warle tanangundru kulno wakawaka, ngakangu morlalu ngundranani, karkarkai, nunkangu ngumu nganai, marda wati jerkalari nunkanani kurananto, ja nina panto mandrani worananto.

44. Ja marali jidnana karkarkanani, ninaia wokaribamai; jinkangu ngumu nganai nguna wordu tepini wirila, jidni mara mandrunto kara turuja wiriati, nauja ngurali jerkiai.

44. Jerra tanani burka wata paliai ja turu wata mudai.

45. Ja tidnali jidnana karkarkanani, ninaia wokaribamai; jinkangu ngumu nganai, tidna wordu tepini wirila, jidni tidna mandrunto turuja wiriati, nauja ngurali jerkiai.

46. Jerra burka tanani wata paliai ja turu wata mudai.

47. Ja milkieli jidnana karkarkanani, ninaia dukarau; ngumu jinkangu nganai milki kulnunto Godaia mililani wirila, jidni milki mandrunto turuja wiriati.

48. Jerra burka tanani wata paliai ja turu wata mudai.

49. Pratjana tanali turujeli wiribala nganai, ja poto ngumu pratjana tanali kaldrieli wiribala nganai.

50. Kaldri ngumu nganai; kaldri wata morla kaldri nganani, minali jura ninaia ngankingala nganai? Kaldri jurangunto ngamalkanimai, ja murlali ngamalkijiribamalianimai!⁴

WITTA 10.

1. Ja Nau nakandru puntina wonti ja Judaia wondirani wokarana wonti, ja mitani Jordan kaiari jerankari palkingana wonti; ja nakaldra kana wolara nunkangu jurborina wonti, ja worderu Nulu milingeru ngankana wonti, Nulu nakaldra tanangu ngujangujara jinkina wonti.

2. Ja Pharisaija nunkangu wokarana wonti nina wontjala, ja tanali nina jakalkana wonti, jenia talku nganai kana kulnuni noa nunkani worarala.

3. Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Mina Mosili jurangu jirijiribana wonti?“

4. Tana jatana wonti: „Mosili manuni kurana wonti puntibani dakani jaura dakala ja nana worarala.“

5. Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Jurani ngara ngurungurundru nulu jurangu ninapini jirijiribani jaura dakana wonti.

6. Ngopera pantjimanandru Godali tanana materi ja widla pantjimana wonti.

7. Jendrania kana kulnujeli ngaperi nunkani ja ngandri nunkani worarala nganai, ja noani nunkanani jela ngamala nganai.

8. Ja pudla palku kulno nganala nganai. Jendrania pudla wata morla mandru, a-ai, windri palku kulno nganai.

9. Mina Godali matja ngokana, kanali wata puntibananto.“

10. Ja pungani nina nakaldra milieli nunkanali jendra-ngundruja jakalkana wonti.

11. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Warle noa nunkani woraranani ja noa nguru patanani, nulu nankangu pinta wokaribai;

12. Ja widlali noa nunkani woraranani ja noa nguru patanani, nandru pinta wokaribai.“

13. Ja tanali kupa waka nunkangu padakana wonti, Nulu tanana karakarananto; milieli tanana daudauana wonti, tanali tanana padakanani.

14. Jesujeli jenia najina, Nau kaldririna wonti ja tanangu jatana wonti: „Kupa worani patanau, ja wata daudauanau tanana ngakangu wokarananto; ngangau tanangu Godaia milila nganai.

15. Morlalu ngani jurangu jatai: Warle Godaia milila wata patai kupa wakali jeribaka, nau wata nunkangu wirila nganai.“

16. Ja Nulu tanana matja munamana, Nau tanangu mara kuraterina wonti ja tanana ngurungutana wonti.

17. Ja Nau dunkana kurana wonti paltuja, kulno nunkangu mindrina wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti ja nina jakalkana wonti: „Ngujangujara jinkinietja ngumujai, mina ngato ngankananto tepi ngurali manila?“

18. Jesus nunkangu jatana wonti: „Minandru jundru ngana ngumu dikai? Wata kulno ngumu nganai, windri Goda kulnulu.

19. Jirijiribani jaura jidni milkila: Wata pinta wokaribamai; wata narielu nandramai; wata kurieli maniamai, wata jedi jaura morlalu jatamai; wata watawatali maniamai; ngaperi jinkani ja ngandri jinkani pirna ngundramai.“

20. Nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Ngujangujara jinkinietjajai, jenia pratjana ngato ngamalkai kupandru.“

21. Jesujeli nina najina, Nulu nina ngantjana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Kulno jundru wata ngamalkai;

wapau, pratjana mina jundru ngamalkai, jinkiau kalalalai, ja wangiwangini bakujeli jinkiau, ja jundru poto pirna pariwilpani ngamalkala nganai; ja ninkidani tikau, ngakangu karipateriau, kunarku maniau.“

22. Nau jenia jaurandru ngaorongauro pantjina wonti, ja ngaorongaurojeli wapana wonti; ngangau nau poto pirna nganana wonti.

23. Ja Jesujeli najina karitjina wonti ja milini nunkanani jatana wonti: „Jenia mati nganai, tana poto pirna Godaia mililani wirinanto.“

24. Mili nunkani jaurandru pirna ngaruparana wonti. Jesujeli nakaldra kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Kupa worai, worderu mati jenia nganai tanangu, tana potuni manujeli ngundranani Godaia mililani wirila.

25. Morla ngaua nganai, Camuli kulno kuri pikiri wilpani palkingananto kana poto pirnani, nau Godaia mililani wirinanto.“

26. Tana morla pirna ngaruparana wonti ja ngankamalina wonti: „Warlengarla tepita manila nganai?“

27. Jesujeli tanana najina wonti ja jatana wonti: „Kana ngandandariai, ngarla Godata wata ngandandariai; ngangau Godani pratjana wata ngandandariai.“

28. Petrulu wonina wonti nunkangu jatala: „Mai, ngaiani pratjana woraranala ja jinkangu karipaterinala!“

29. Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti, morlalu ngani jurangu jatai: „Wata kulno nganai nulu worarana warai punga kara, nejingatata worana kara, kaku worana kara, ngaperi kara, ngandri kara, noa kara, kupa worana kara, mita worana kara ngakangundru ja ngantjani jaurandru.

30. Nulu wata maninani 100 potajeli karari nunkangupini mitani punga worana ja ngatata worana ja kaku worana ja ngandri worana ja kupa worana ja mita worana tirikaripaterinali jela, ja ngadani tepi ngurali.

31. Marapu ngoperala ngadaia nganala nganai, ja ngadala ngopera nganala nganai.“

32. Tana paltuni nganana wonti Jerusalemia tarala; ja Jesus tanangu ngopera nganingana wonti, ja tana ngaruparana wonti, ja tana nunkangu karipaterina japali pantjina wonti. Ja nulu nakaldra mili marapatjana ja mandruni mandringana wonti ja wonina wonti tanangu jatala, worderu nunkangu ngadani pantjinanto:

33. „Mai, ngaiana Jerusalemia tarala wapaia, ja tanali

Kanaia Ngatamura Priesta pirnani ja jaura jinkinietjani ngulkujeli jinkila nganai, ja tanali ninaia naria kurala nganai ja ninaia kana koni ngulkujeli jinkila nganai.

34. Ja tanali ninaia ngirkibala nganai ja nandralla nganai, ja nunkangu ngaltja worala nganai, ja ninaia nari ngankala nganai; ja ditjini parkulani Nauja jiritjila nganai.“

35. Ja nunkangu Jakobus ja Johannes Zebedäuni ngatamura wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Ngujagujara jinkinietjajai, ngali ngantjai, jundru ngalina jinkinnanto minakulno ngali jinkangu ngatjiai.“

36. Nau pudlangu jatana wonti: „Mina judla ngantjai, ngato judlangu ngankananto?“

37. Pudla nunkangu jatana wonti: „Ngalingu kurau, kulno jinkangu ngunarani ja kulno jinkangu worangantjuni pirnalani jinkanani ngamananto.“

38. Jesus pudlangu jatana wonti: „Judla ngurunguru nganai, nunkangupini kokundru topala nina ngato tapai; ja nina multibanila manila, nina multibanila ngato maninanto?“

39. Pudla nunkangu jatana wonti: „Kauna, ngali ngurunguru nganai.“ Jesus pudlangu jatana wonti: „Nina koko ninapini ngato tapai, judla tapala nganai; ja nina multibanila, nina ngato maninanto, judla manila nganai;

40. Windri ngamana ngunarani ngakanani ja worangantjuni ngakanani jinkila, wata poto ngakani nganai, a-ai, windri tanangu, worangu matja ngankingana.“

41. Ja mili marapatjanali jenia ngarana, tana junkarina wonti Jakobungu ja Johanningu.

42. Jesujeli tana karkana wonti ja tanangu jatana wonti: „Jura milkila, kana wolaraia kaparali tanangu jirijiribai, ja tanani kana pirnali tanana jupai.

43. Jeruja wata jurangu nganaiatimai; a-ai, warle jurangundru ngantjai pirna pantjila, nau mili jurani nganaiatimai.

44. Ja warle jurangundru ngantjai ngoperala nganala, nau pratjanaia mili nganaiatimai.

45. Ngangau bakana Kanaia Ngatamura wata wokarana warai mili ngamalkala, a-ai, mili nganala, ja tepi nunkani jinkiterila kalala marapuja.“

46. Ja tana Jericho ngurani wokarana wonti. Ja Nau, ja mili nunkani, ja kana wolara Jerichundru dunkana, Timäiuni ngatamura, Bartimäus, butju paltuni ngamana wonti potuni ngatjila.

47. Ja nulu matja ngarana, Jesus Nazarenala Nauja

nganai, nulu wonina wonti maritjila ja jatala: „Jesujai, Davidani ngatamurajai, ngakangu kalumiltjamiltjariau!“

48. Ja marapujeli nina daudauana wonti nau ngapuri-
nanto; ja nau morla parparali maritjina wonti: „Davidani
ngatamurajai, ngakangu kulumiltjamiltjariau!“

49. Ja Jesus banbana wonti ja jatana wonti: „Ninaia
karkanau!“ Ja tanali nina kana butju karkana wonti ja
nunkangu jatana wonti: „Murlali nganamai, terkakamai,
Nulia jidna karkai!“

50. Nulu kati nunkani worarana wonti ja terkakana
wonti ja Jesungu wokarana wonti.

51. Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti:
„Mina jundru ngantjai ngato jinkangu ngankananto?“ Kana
butju nunkangu jatana wonti: „Rabbuniai, ngato nakaldra
najinanto!“

52. Jesus nunkangu jatana wonti: „Wapau morlalu
ngundranali jinkanali jidnana tepi ngankana warai.“ Ja nu-
rujeli nulu nakaldra najina wonti, ja nau Jesungu paltuni
karipaterina wonti.

WITTA 11.

1. Ja tana Jerusalemingu karakara wokaranani, Beth-
phagingu ja Bethaniangu mani nindri mardawonpani, Nulu
mili nunkani mandru jinpana wonti.

2. Ja pudlangu jatana wonti: „Wapalumai nunkangupini
ngura waka judlangunkari, ja nurujeli judla nunkangu wiri-
nani, judla donki kuparu workamantraterinani mankamankala
nganai, nunkangupini wata kana kulno dukaterina warai;
nina dukaralumai, ja tikalkalumai!“

3. Ja kulno judlangu jatanani: „Ninandru judla jenia
ngankai?“ Judla jatalumai: „Kaparali ninaia karkai“; ja
nurujeli nulu nina jinpala nganai.

4. Pudla wapana wonti ja donki kuparu mankamankana
wonti manani workamantraterinani, palarani woderi palto
karitjiai; ja pudlali nina dukarana wonti.

5. Ja palpa tanangundru jerra terkana, pudlangu jatana
wonti: „Mina judla ngankai, donki kuparu judla dukarai?“

6. Pudla tanangu jatana wonti worderu Jesujeli jirijiri-
bana warai, ja tanali pudlangu manuni kurana wonti.

7. Ja pudlali donki kuparu Jesungu tikalkana wonti, ja
tanali kati tanani nunkangu kurana wonti, ja nina kurana
tarana wonti.

8. Marapujeli kati tanani paltuni jaupana wonti, kana

ngurujeli ngunanguna pitandru wokaribana wonti, ja tanana paltuni jaupana wonti.

9. Ja tana ngopera wapana wonti ja karipaterina wonti maritjina wonti ja jatani wonti: „Hosiana, ngaiani jurakokai ninaia, Nauja wokarai Kaparaia talani:

10. Ngaiani jurakokai Ngaperaiia ngaianananaia Davidani millila nauja wokarai! Hosiana mirini!“

11. Ja Jesus Jerusalemingu ja jaura pungani wirina wonti. Ja Nulu pratjana matja najinajibana, ja matja kalkaurarina, Nau Bethaniaia wapana wonti marapratjana ja mandrunto.

12. Ja tana tankubana Bethaniandru dunkana kurana, Nau mauali nganana wonti.

13. Ja Nulu woritandru tandraia nindri kulno talpanto najina wonti, ja Nau nunkangu wokarana wonti, Nulu palpa nunkangu mankamankananto; ja Nau nunkangu matja wokarana, Nulu panila mankamankana wonti windri talpa; ngangau jendranguta wata tandraia miljaru nganana wonti.

14. Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Ngurali wata morla kulnujeli jinkangundru tandra tajinanto.“ Ja milieli jenia ngarana wonti.

15. Ja tana Jerusalemingu wokarana wonti. Ja Jesus Godaia pungani wirina wonti, ja Nulu wonina wonti tanana narrala, tanali Godaia pungani jinkimalina wonti ja burungankana wonti, ja Nulu mardatandrakaritjimalkanietjaia kurli ja mulapara burungankanietjaia ngamana piri kokulterkibana wonti.

16. Ja Nulu wata manuni kurana wonti kulnujeli koko Godaia pungani palkingalkananto.

17. Ja Nulu ngujangujara jinkina wonti ja tanangu jatana wonti: „Wata dakanala parai: Tanali punga ngakani ngatjini punga dikananto kanani warupotuni? Ja jura ninaia watawatali inanietjaia minka ngankala wapaia.“

18. Ja jaura jinkinietjali ja Priesta pirnali jenia ngarana wonti, ja wontina wonti worderu tanali nina nari ngankananto; ngangau tana japali nganana wonti nunkangundru, ngangau kana wolara pirna ngaruparana wonti nunkani ngujangujarandru.

19. Ja matja kalkaurarina, tana ngurandru dunkana kurana wonti.

20. Ja tankubana palkara tana wiringana, tanali najingana wonti tandraia nindri mujarina warai kaparajelu.

21. Ja Petruleu jenia ngundrana nunkangu jatana wonti:

„Rabbi, najiau! Naupini tandraia nindri, ninaia jundru diki-dikibala wiri, mujarina warai.“

22. Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Godani morlalu ngundranau!

23. Ngangau morlalu ngani jurangu jatai: Kulno nunka-ngupini mardawonpani jatanani: Dukarateriamai ja ngapa pirnani worateriamai, ja nau ngarani nunkanani wata mangangankanani, a-ai, windri morlalu ngundranani, jenia pantjini, mina nau jatai, nunkangu pantjila nganai, mina nau jatai.

24. Jendrania ngani jurangu jatai: Pratjana mina jura ngatjinani juranani ngatjiai, morlalu ngundranau jura jenia maninanto, ja jura jenia manila nganai.

25. Ja jura terkanani ngatjila, worani patanau mina jura kulnuni ngamalkai; ngangau bakana Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani worani patananto.

26. Jura wata worani patanani, jeruja bakana Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani wata worani patala nganai.“

27. Ja tana nakaldra Jerusalemingu wokarana wonti. Ja Nau Godaia pungani wirarinani, Priesta pirna ja jaura jinkinietja ja pinaru nunkangu wokarana wonti,

28. Ja nunkangu jatana wonti: „Mina ngurulali jundru jenia ngankai, ja warle jinkangu ninapini ngurula jinkina warai jenia ngankananto?“

29. Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Bakana ngato jurana jaura kulno jakalkala nganai, ja jura ngakangu kalabananto; ja ngani jurangu jatala nganai, mina ngurulali ngato jenia ngankai.

30. Johanini multibanila pariwilpandru kara, kanandru kara nganana wonti? Ngakangu kalabanau!“

31. Ja tana tjurujeli ngundrana wonti ja jatana wonti: Ngaiani jatanani, pariwilpandru, Nauja ngaianingu jatala nganai: Minandru jura nunkangu wata morlalu ngundrana wonti?

32. Ngaiani jatanani, kanandru, ngaiani kana wolarandru japali nganananto, ngangau tanali marapujeli Johannes Propheta patai.“

33. Ja tanali Jesungu kalabana wonti ja jatana wonti: „Ngaiani ko.“ Ja Jesus tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: „Jeruja bakana ngani jurangu wata jatai, mina ngurulali ngato jenia ngankai.“

WITTA 12.

1. Ja Nulu wonina wonti tanangu jeribaka jaurali jatala : „Kana kulno wain maru kurana wonti, ja nulu pita terkibana karitjina wonti, ja wain nankani kutu bakuna wonti, ja punga wutju wotina wonti, ja nina marunajinajibanietja worangu worarana wonti, ja wapana wonti worita.

2. Ja nulu najinajibanietja worangu miljaru talkuni mili kulno jinpana wonti, nulu najinajibanietja worangundru maruja tandrandru manijiribananto.

3. Tanali nina patana wonti ja nina nandrana wonti ja mara kala jinpana wonti.

4. Ja nakaldra nulu tanangu mili nguru jinpana wonti; ja nina mangatandra tanali mardali diana wonti, ja nina matja ngirkibana, jinpana wonti.

5. Ja nakaldra nulu kulno nguru jinpana wonti; ja nina tanali nari ngankana wonti, ja marapu morla, tanangundru tanali palpa nandrana wonti, palpa nari ngankana wonti.

6. Nulu windri ngatamura kunakulno ngantjalu morla ngamalkana wonti, ju nulu nina ngadani tanangu jinpana wonti ja jatana wonti: „Tana ngakani ngatamurani wara-wararila nganai.“

7. Tana maru najinajibanietja ngankamalina wonti: „Naupini maratunkaia; kaparanau, ninaiia ngaiana nari nandrananto maratunka nunkani ngaianani nganananto.“

8. Ja tanali nina patana wonti ja nari ngankana wonti, ja nina wain marundru palarani worana wonti.

9. Mina wain maruja kaparali ngankala nganai? Nau wokarala nganai, ja nulu maru najinajibanietja nari ngakala nganai ja wain maru nguruni jinkila nganai.“

10. Jura wata ninapini jaura warapanala: „Naupini marda, nina wotinietjali worana wonti, nau marda buru pantjina wonti;

11. Kaparandru nau jenia pantjina wonti, ja ngaianangu milkini ngaruparana pirua nganai.“

12. Ja tanali wontina wonti nina patala, windri tana kana wolarandru japali nganana wonti, ngangau tanali ngujamana wonti, Nulu tanangundru ninapini jeribaka jaura jatana warai. Ja tanali nina worarana wonti ja wapana wonti.

13. Ja tanali nunkangu Pharisaiia palpa ja Herodini mili palpa jinpana wonti, tanali nina patananto jaurani nunkanani.

14. Tana wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti;

„Ngujangujara jinkinietjajai, ngaiani milkila, jidni morlalu nganai, ja jidni manubaku nganai kanani; ngangau jundru wata kana mudla ngundrai, a-ai, jundru morlalu Godaia pal-tundru ngujangujara jinkiai; jenia talku nganai mitaia kapara-rani kalala jinkila kara. pani kara? Ngaiani jinkinanto kara, wata jinkinanto kara?“

15. Nulu tanana jeljujelu matja ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: „Minandru jura ngana wontjai? Padakanau ngakangu kalalaia mardatandra kulno, ngato nina najinanto!“

16. Tanali kulno jinkina wonti. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Waninunkani mudla naupini nganai, ja mina jaura dirkalani parai?“ Tana nunkangu jatana wonti: „Mitaia kaparaia.“

17. Ja Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: „Jinkia-nau kaparaia potu kaparaia ja Godaia potu Godani!“ Ja tana nunkangundru pirna ngaruparana wonti.

18. Ja Sadducaia nunkangu wokarana wonti, tanaia ja-tai: „Narila wata morla jiritjila nganai“, ja nina jakalkana wonti ja jatana wonti:

19. „Ngujangujara jinkinietjajai, Mosili ngaiyaningu dakana wonti: „Kana kulnuja neji palinani, ja noa nunkani worara-nani, ja kupa pani woraranani, ngatatajeli nunkanali noa nunkani patananto ja nejini nunkanani ngatamura jiritjiba-nanto.

20. Neji mara wora ja mandru nganana wonti. Ja ngo-peralali noa patana wonti, ja nau matja palina, ngatamura pani worarana wonti;

21. Ja mandrulali nana noa patana wonti ja palina wonti; ja parkulali bakana jeruja;

22. Ja nana tanali mara wora ja mandrujeli noa patana wonti, ja ngatamura pani worarana wonti. Pratjaterinani ngadani bakana widla palina wonti.

23. Terkakani ditjini, tana matja jiritjina, waninunkani noa tanangundru nani nganala nganai, ngangau mara wora ja mandrujeli nana ngamalkana wonti?“

24. Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Wata jura jendrangundruja tjautjau ngundranau, ngangau jura jaura worana ja bakana Godaia ngurula wata nguja-mai?“

25. Ngangau tana narindru matja jiritjina, tanali wata morla noa patai ja noa pantjiai, a-ai, tana angela jeribaka nganai, tana pariwilpani nganai.

26. Narilandru, tana tepi terkalala nganai, jura wata Mo-

sini dakani jaurani warapana warai, worderu dilka nindrini Godali nunkangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: „Ngani Abrahamani Goda ja Isaakani Goda ja Jakobani Goda?“

27. Goda wata naria Goda, a-ai, tepia; jura tjautjau pirna ngundrai!

28. Ja jaura jinkinietja kulno nunkangu wokarana wonti, nulu ngarana warai, worderu tana ngankamalina warai, ja nulu ngujamana warai, Nulu tanangu ngumu kalabana warai, nulu nina jekibana wonti: „Mina jirijiribani jaura pratjanaia kapara nganai?“

29. Jesujeli nunkangu kalabana wonti: „jirijiribani jaura pratjanaia kapara naupini nganai: Ngaramai, Israelajai, Kapara Goda ngaianani Kapara kulno nganai;

30. Ja jundru Kapara Goda jinkani ngantjamai ngarali jinkanali, ja mungarali jinkanali, ja manujeli jinkanali, ja ngurungurulali jinkanali warupotujeli. Naupini jirijiribani jauraia ngoperala nganai.

31. Ja nguru nunkangu jeribaka nganai: Ngurula jinkani ngantjamai, jidna munta jeribaka. Morla pirna pudlangu wata jirijiribani jaura kulno parai.“

32. Ja jaura jinkinietja nunkangu jatana wonti: „Ngumu, Ngujangujara jinkinietjajai, jidni morlalu jatana warai, nganguau Kulno nganai, ja wata kulno nguru nganai nunkangu.

33. Ja ninaia ngantjana ngarali ja manujeli ja mungarali ja ngurungurulali warupotujeli, ja ngurula ngantjana munta jeribaka, morla pirna nganai tarani poto ngumuni ja poto ngumu pratjanani.“

34. Ja Jesujeli ngujamana wonti, nulu matja kiri kalabana, Nau nunkangu jatana wonti: „Jidni wata worita nganai Godaia mililani.“ Ja wata kulnujeli wontjana wonti nina morla jekibala.

35. Ja Jesujeli, Godaia punganu ngujangujara jinkinani, kalabana wonti ja jatana wonti: „Worderu jaura jinkinietja jatai, Christus Davidani ngatamura nganai?“

36. David munta Jaola kulikirieli jatai: Kapara jatanala Kaparani ngakanani: Ngakangu ngunarani ngamana ngariau, ngato talpala jinkani jinkangu tidnani kuranantulu, tidnaparani piri jeribaka.

37. Davidali muntali nina dikai, Kapara, ja wodajerindru Nau ngatamura nunkani nganai?“ Ja kana wolarali nina murlali ngarana wonti.

38. Ja ngujangujarani nunkanani Nau tanangu jatana wonti: „Jaura jinkinietjandru ngamalkaterianau, tanali ngan-

tjai kati wirdieli wirarina ja jaura murlali jinkimalini pirini,
39. Ja ngamanai piri ngopera jaura pungani, ja ngamanai
piri ngopera buka pirnani.

40. Tanali mangawaruja pungu tajiai, ja jendralia nga-
tjina wurdri wondralkai; tanali kalala morla pirna manila
nganai.“

41. Ja Jesus mardatandra kokunkari ngamana ngarina
wonti, ja Nulu najinajibana wonti worderu kana wolarali
mardatandra mordatandra kokuni kurana wonti; ja kana
poto pirna marapujeli kurana wonti marapu.

42. Ja mangawaru kulno wangiwangi wokarana wonti
ja mardatandra mandru wakawaka kurana wonti, jenia nga-
nai mardatandra mara kulno.

43. Ja Nulu mili nunkani karkana wonti ja tanangu ja-
tana wonti: „Morlalu ngani jurangu jatai: Nandrupini manga-
waru wangiwangieli morla mardatandra kokuni kurana wa-
rai, tanangu pratjanani.

44. Ngangau tanalia pratjanali tanani poto manamirindru
kurana warai; nandrupini nankani ngaljengaljendru pratjana,
mina nandruja ngamalkana warai, nankani poto pratjana,
kurana warai.“

WITTA 13.

1. Ja Nau Godaia pungandru dunkana kurana, mili nun-
kani kulno nunkangu jatana wonti: „Ngujangujara jinkinietja-
jai, najiau mina marda ja mina wotini!“

2. Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti:
„Jundru jenia wotini pirna najiai? Wata marda kulno marda
kulnuni parala nganai.“

3. Ja Nau maninindri mardawonpani Godaia pungankari
matja ngamana ngarina, nina Petrulu ja Jakobulu ja Johan-
nili ja Andreasali pilki jakalkana wonti:

4. „Ngaiianingu jatau, winta jenia pantjila nganai; ja
mina malka jenia nganai, winta jenia pratjana mudala nga-
nai?“

5. Jesujeli kalabana wonti ja wonina wonti jatala: „Nga-
malkaterianau kulnujeli jurana karkarkaiati.

6. Ngangau marapu wokarala nganai talani ngakanani,
ja tana jatala nganai: Ngani Nauja nganai, ja tanali marapu
karkarkala nganai.

7. Jura tirimalinandru ja tirimalina pinti ngaranani, wata
japali pantjianau; ngangau jenia pantjinanto, ja mudana wata
kantji nganala wapaia.

8. Ngangau kana wolara tiriterkakala nganai kana wolara, ja mitaia kaparaia milila mitaia kaparaia mililani; ja mita wiltjiwiltjila nganai nankamanka, ja maua pirna ja tjautjau pirna nganala nganai.

9. Ketjaketjanaia wonina jenia nganai. Jura munta ngamalkaterianau, ngangau tanali jurana kaparani ngulkujeli jinkila nganai, ja jaura pungani tanali jurana nandrana nganai; ja najinajibanietjani ja mitaia kaparani tanali jurana terkibala nganai ngakangundru, tanangu malika nganananto.

10. Ja tanali ngopera kanani warupotuni ngantjani jaura kaukaubala nganai.

11. Kanali jurana wapalkanani ja ngulkujeli jinkinani wata manujeli ngundranau mina jura jatananto, ja wata ngankingaterianimai, a-ai, windri jenia, mina Nulia jurangu jinkila nganai nunkangupini ditjini, jatanimai; ngangau wata jura nganai, tana jatai, a-ai, Jaola kulikirieli.

12. Nejieli ngatata nunkani naria ngulkujeli jinkila nganai, ja ngaperali kupa nunkani; ja kupa terkakala nganai ngaperani ja ngandrini ja pudlana naria jinkila nganai.

13. Ja kana warupoto jurangu kalakalarila nganai ngakani talandru. Worana wonki nganai ngadajelu, nulu tepi ngurali manila nganai.

14. Jura „duljadulja-tjautjau“ najinani, nunkangundru Propheta Daniilali kaukaubana wonti, nau terkai woderi nau wata terkananto, — warle jenia warapai ngundraiataimai — ngadani tana Judaia mitala mardawonpaia japa mindriatini-mai!

15. Worana punga mangatandrani nganai, wata pungani ngariatimai, ja bakana wata wiriatimai minakulno pungandru manila.

16. Ja worana maruni nganai, wata karitjina tikaiatimai, kati nunkani manila.

17. Jakajai tanangu mandrantjani ja ngama jiukinietjani tanangupini ditjini!

18. Ngatjanimai jurani japa mindrina wata kilpani pantjinanto.

19. Ngangau tanapini ditji ketjaketjana pirna nganala nganai, worderu jenia mitaia woninandru, ninapini Godali pantjimana wonti, kararilu wata nganana wonti ja wata nganala nganai.

20. Ja Kaparali tananapara ditji wata wordu ngakanani, kana pani tepi pirna ngamanani; windri kalkalkan-

dru, tanana Nulia kalkalkana wonti, Nulia jenia ditji wordu ngankana wonti.

21. Jendranguta kulno jurangu jatanani: Mai, ninkida Christus nganai kara; mai, jerra Nauja, jenia wata morlalu ngundranimai.

22. Ngangau Jedikantji Christus wora ja Jedikantji Propheta wora terkakala nganai, ja tanali malka ja pirnala jinkila nganai; ngangau tana ngurunguru ngananani, tanali bakana karkarkananto, tanana Nulia kalkalkanala.

23. Jura ngamalkaterianau! Mai, ngani jurangu jenia pratjana ngopera jatana warai.

24. Tanangupini ditjini, ketjaketjana pirnani ngadani, ditji pirna ngalpuru pantjila nganai, ja pirali praitji nunkani wata jinkila nganai.

25. Ja ditji waka wora pariwilpandru purila nganai, ja pariwilpaia ngurula wiltjiwiltjila nganai.

26. Ja ngadani tanali Kanaia Ngatamura najila nganai talara palkujeli wokaranani ngurungurulali ja pirnali.

27. Ja ngadani Nulia angela worana nunkani jinpala nganai, ja Nulia mapala nganai nunkani kalkalkanala watara mandru ja mandrundru, mitaia wondirandru pariwilpaia wondirajelu.

28. Tandra nindrindru jeribaka malka kiririanimai; ngunanguna nunkani matja kuljakuljarina ja talpa matja pungkana, jura ngujamai, woldrakanja karakara nganai.

29. Jeruja bakana jura ngujamananto, jura jenia najina pantjinani, nau manani karakara nganai.

30. Morlalu ngani jurangu jatai: Naupini nguja wata mudala nganai jenia pratjana pantjiantulu.

31. Pariwilpa ja mita maru mudala nganai; jaura ngakani wata mudala nganai.

32. Ninapini miljaru ja ditji wata kulnujeli ngujamai, bakana wata angelali pariwilpani, bakana wata Ngatamura-jeli, a-ai, windri Ngaperali.

33. Ngamalkaterianau, tepi ngamanau ja ngatjianau, ngangau jura wata milkila, winta naupini ditji nganai.

34. Worderu kana kulno palkanani, nulu punga nunkani worarai, ja milini nunkanani ngurula jinkiai, ja tanangu pratjanani ngankana tanani kurai, bakana mana ngamalkanictjani jirijiribai nau tepi ngamananto.

35. Jeruja tepi ngamanau, ngangau jura wata milkila, winta pungaia kapara wokarai, kalkaura kara, tinka terti kara, paia ngaperi jatanani kara, tankubana kara;

36. Ngangau nulu jurana, nau nurujeli wokaranani, muka mankamankaiati.

37. Mina ngani jurangu jatai, jenia ngani pratjanani jatai: Tepi ngamanau!"

WITTA 14.

1. Ja ditji mandruni Passa ja pulkurutjeribanibuka pani ditji nganana wonti; ja Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali wontina wonti, worderu tanali nina kirieli patananto ja nari ngankananto.

2. Tana jatana wonti: „Wata ditji pirnani, ngangau kana wolara juajuangaiati.“

3. Ja Nau Bethania ngurani Simon kana gambalala pungani nganana wonti, ja Nau kurlini ngamana ngarinani, widla kulno wokarana wonti, nandru Alabaster koko gildi ngumu pirnanto ngamalkana wonti, ja nandru nina koko wokaribana wonti, ja nina nunkangu mangatandrani nangana wonti.

4. Palpa jerra nganana wonti tana junkarilkijiribamalina wonti ja jatana wonti: „Minani jenia gildi bakujeli tintana?“

5. Ngangau nandruja ninaia gildi kalalala jinkinanto morla 300 mardatandrani, ja wangiwangini bakujeli jinkinanto.“ Ja tana nankangu buljubuljurina wonti.

6. Jesus jatana wonti: „Nanaia murlali worani patanimai. Minandru jura nanaia jupai? Nandruja ngankana ngumu ngakangu ngankana warai.“

7. Ngangau milingeru jura kana wangiwangi jurangunto ngamalkai, ja jura jertapaterinani jura tanangu ngumu ngankananto; ngana jura wata milingeru ngamalkai.

7. Mina nandruja ngankananto, nandruja ngankana warai; nandruja ngopera ngankana warai ngana palku wiribala todinaia.

9. Morlalu ngani jurangu jatai: Woderi tanali paruparu ninapini ngantjiani jaura kaukaubala nganai mita maruni, naka tanali bakana jatala uganai, mina nandruja ngankana warai, nanaia ngundrananto.“

10. Ja Judas Ischariot, marapratjana ja mandrundru kulno, Priesta pirnaia wapana wonti, nulu nina tanangu wontawontananto.

11. Ja tanali jenia ngarana, tana mankina wonti, ja nunkangu talpadakana wonti mardatandra jinkila; ja nulu wontina wonti worderu nulu nina ditjini talkuni wontawontananto.

12. Pulkurutjeribanibuka pani ditji ngoperalani, tana Passa kuparu nandrana, mili nunkani nunkangu jatana wonti: „Wodaninkinaia jidni tertapateriai ngaiani wapananto ja ngankingananto, jundru Passa kuparu tajinanto?“

13. Ja Nulu mili nunkani mandru jinpana wonti ja pudlangu jatana wonti: „Wapalumai nguraia, ja kana kulno judlangu mandurila nganai, nulu ngapa koko mandrai; nunkangu karipaterialumai,

14. Ja woderi nau wirila nganai, jerra punga ngamalkanietjani jatalumai: Ngujangujara jinkinietja jatai: Woderi ngakani piri nganai, naka ngato Passa kuparu milintali tajinanto?

15. Ja nulu judlangu tajini piri pirna matja ngankingana, wondrala nganai, naka ngaianani nina ngankingalumai.“

16. Ja mili nunkani dunkana kurana wonti, ja ngurani wokarana wonti, ja jeruja mankamankana wonti, worderu Nau pudlangu jatana warai; ja pudlali Passa kuparu ngankingana wonti.

17. Ja matja kalkaurarina, Nau marapratjana ja mandrunto wokarana wonti.

18. Ja tana kurlini ngamanani ja tajinani Jesus jatana wonti: „Morlalu ngani jurangu jatai, kulnujeli jurangundru, nulia ngakangunto tajila wapaia, ngana wontawontala nganai.“

19. Tanali wonina wonti ngaurongauro pantjila ja nunkangu jatala pilki ja pilki: „Ngani nauja nganai? Ja kulno: Ngani nauja nganai?“

20. Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Kulno marapratjana ja mandrundru, ngalikulno mara kurai pirrani.

21. Kanaia Ngatamura wapai, worderu nunkangundru dakanala parai; jakajai nunkangupini kanani, nulia Kanaia Ngatamura wontawontala nganai; nunkangupini kanani ngumu ngananala, nauja wata dankanala.“

22. Tanali tajinani, Jesujeli buka patana wonti ja ngurungutana wonti ja ninapini wokaribana wonti ja tanangu jinkina wonti ja jatana wonti: „Patanimai ja tajianimai; naupini ngani palku nganai!“

23. Ja Nulu koko matja patana ja jurakokana, Nulu nina tanangu jinkina wonti, ja tanali pratjanali nunkangundru tapana wonti.

24. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Naupini ngani kumari nganai, ninapini ngani marapuja nangateriai.

25. Morlalu ngani jurangu jatai: „Kararindru ngato wata

morla nunkangupini waina nindri tandrandu tapala nganai nunkangupini ditjielu, ngato nina marra tapala nganai Godaia mililani.“

26. Ja tana jurakokani wima matja jatana, tana mani-nindri mardawonpaia wapana wonti.

27. Ja Jesus tanangu jatana wonti: „Jura pratjaterina nunkangupini tinkani ngakangu kintjakintjarila nganai, ngangau dakanala parai: Ngato ngamalkanietja nandralla nganai, ja tjipi piltjaru nganala nganai.

28. Ngadani ngani matja jiritjina warai, ngani jurangu ngopera Galilailaiaia wapala nganai.

29. Petrus nunkangu jatana wonti: „Bakana pratjana jinkangu kintjakintjarinani, ja wata ngani.“

30. Ja Jesus nunkangu jatana wonti: „Morlalu ngani jinkangu jatai: Karari nunkangupini tinkani, windrila paia ngaperi pota mandru jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.“

31. Nau morla parparali jatana wonti: „Ngani bakana jinkangunto palinanto, ngato jidnana wata jedieli worarala nganai.“ Jeruja bakana mili pratja jatana wonti.

32. Ja tana piri kulnuni wokarana wonti, tala nunkani Gethsemane; ja Nau milini nunkanani jatana wonti: „Ninkida ngamana ngarianau ngani ngatjiantulu.“

33. Ja Nulu Petrus ja Jakobus ja Johannes patana wonti ja wonina wonti ngaruparala ja japali nganala.

34. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Ngani mungara ngaurongau purna nganai narielu; ninkida ngamanimai ja tepi ngamanimai!“

35. Ja Nau ngalje morla wapana wonti ja mitani woraterina wonti ja ngatjina wonti, ngangau naupini ditji nunkangu wiringananto.

36. Ja Nau jatana wonti: „Abba, Ngaperiai! Jidni ngurunguru nganai pratjana ngankala, ninapini koko ngakangundru maniau: wata jeruja, mina ngani jertapateriai, a-ai, mina jidni.“

37. Ja Nau tikana wonti, ja Nulu tanana mukaturararani mankamankana wonti, ja Nau Petrungu jatana wonti: „Simoniai, jidni mukaturarai? Jidni ngandandariai ngalje ngakangunto tepi ngamala?“

38. Tepi ngamanau ja ngatjianau, jura wontjanilani wiriati; mungara manju nganai ja palku waltowalto.“

39. Ja Nau nakaldra wapana wonti ja ngatjina wonti jenildramata jaura.

40. Ja Nau nakaldra tikana, Nulu tana muka manka-mankana wonti; ngangau tana milki parina wonti, ja tana wata milkila nganana wonti, mina tanali nunkangu kalabanto.

41. Ja Nau pota parkulani tikana wonti ja tanangu jatana wonti: „Mukaturaranau ja ngara ngamanau! Matja mudai; ditji matja wokarana; mai, tanali Kanaia Ngatamura madlentja marani ngulkujeli jinkila nganai;

42. Terkakanau, ngaimana wapananto! mai, nauwa, nuluwa ngana wontawontai, wokaraila.“

43. Ja nurujeli, Nau jenia jatanani, Judas, marapatjana ja mandrundru kulno, wokarana wonti, ja nunkangunto kana wolara pirna kalti tirieli ja pitali Priesta pirnandru ja jaura jinkinietjandru ja pinarandru.

44. Wontawontanietjali nunkanali tanangu malka jinkina wonti ja jatana wonti: „Worananina ngato manatapala nganai, Nauja nganai, ninaia patanimai, ja ninaia morlalu wapalkanimai!“

45. Ja nau wokarana, nau nurujeli nunkangu wapana wonti ja jatana wonti: „Rabbi, Rabbi!“ ja nina manatapana wonti.

46. Tanali mara nunkangu kurana pararana wonti ja nina patana wonti.

47. Kulno tanangundru jerra terkanani mardakirra dukarana wonti, ja Priesta pirnaia mili kulno nandrana wonti, ja nina talpa wokaribana wonti.

48. Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Jura ngangkangu dunkana warai watawatali maninietjani jeribaka mardakirralli ja pitali, ngana patala.

49. Ditji marapu ngani jurangunto nganana warai Godaia pungani ngujangujara jinkina, ja jura ngana wata patana warai: windri jaura wora morlalu pantjinanto.“

50. Ja tana pratjana nunkangundru puntina wonti ja japa mindrina wonti.

51. Ja teri kulno nunkangu karipaterina wonti, nulu windri kati kulno palku baluni ngamalkana wonti; ja teri worali nina patana wonti.

52. Ja nulu kati worarana wonti, ja balu japa mindrina wonti.

53. Ja tanali Jesus Priesta pirnaia wapalkana wonti; ja nunkangu jela Priesta pirna ja pinaru ja jaura jinkinietja pratjana jurborina wonti.

54. Ja Petrus nunkangu woritandru karipaterina wonti

Priesta pirnaia piri mandrajelu; ja nau naka milini jela ngamana wonti, ja turuni ngarakalina wonti.

55. Priesta pirnali ja kapara pratjanali jedi jaura wontina wonti Jesungu, nina nari ngankala; ja tanali panila mankamankana wonti.

56. Ngangau marapujeli jedi jaura morlalu kurana wonti nunkangu, ja tanani jaura morlalu wata kulnuni nganana wonti.

57. Ja palpa terkakana wonti ja jedi jaura morlalu kurana wonti, ja jatana wonti:

58. „Ngaiiani ninaia jatanani ngarana paraia: Ngato nina-pini Godaia punga, ninaia kanali marali matja wotina, wokaribala nganai, ja ditjini parkulani ngato kulno nguru wotila nganai, ninaia kanali marali wata wotina warai.“

59. Ja bakana jeruja tanani jaura morlalu wata kulnurina wonti.

60. Ja Priesta pirna terkana tarana wonti ja tertia wapana wonti, ja nulu Jesus jakalkana wonti ja jatana wonti: „Jundru panila kalabai? Mina tanalipini jinkangu morlalu kurai?“

61. Nau ngapu nganana wonti ja panila kalabana wonti. Nakaldra Priesta pirnali nina jakalkana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Jidni Christus nganai jurakokania Ngatamura?“

62. Jesus jatana wonti: „Ngani Nauja, ja jura najila nganai Kanaia Ngatamura pirnalai ngunarani ngamanani, ja pariwilpalali talara palkujeli wokaranani.“

63. Priesta pirnali kati nunkani purana wonti ja jatana wonti: „Minani ngaiiana jaura morlalu morla ngamalkananto?“

64. Jura Godani ngirkibanani ngarana warai: Mina jura ngundrai?“ Tanali pratjanali nunkangu ngulkuterkana wonti, Nauja nari palinanto.

65. Ja palpali wonina wonti nunkangu ngaltja worala, ja mudla nunkani walpadakala, ja nina maramokujeli nandrala, ja nunkangu jatala: „Morlalu jatau!“ Ja bakana milileli nina pitali nandrana wonti.

66. Ja Petrus pirini ngarinalu nganana, Priesta pirnaia widla mili kulno wokarana wonti.

67. Ja nandru Petrus najina, worderu nau ngarakalinani, nandru nina ngurutalpana wonti ja jatana wonti: „Bakana jidni Jesungu Nazaretalani jela nganana warai!“

68. Nau jedina wonti ja jatana wonti: „Ngani ko, ja ba-

kana wata ngujamai mina jidni jatai." Ja nau piri palaraia dunkana kurana wonti. Ja paia ngaperi jatana wonti.

69. Ja widla milieli nina matja najina, nani tanangu, naka terkanani jatana wonti: „Naupini kulno tanangundru nganai.“

70. Nau nakaldra jedina wonti. Ja wolja ngadani tana jerra terkana nakaldra Petrungu jatana wonti: „Morlalu jidni kulno tanangundru nganai, ngangau jidni Galilaiala nganai, ja talieli jinkanali jenia wondrai.“

71. Ja nulu wonina wonti madlentji jataterila, ja jaura morlalu jatana wonti: „Ngato ninapini kana wata ngujamai, nunkangundru jura jatai.“

72. Ja nurujeli paia ngaperi pota mandrulani jatana wonti. Ja Petrulu jenia jaura ngundrana wonti worderu Jesus nunkangu jatala wiri: „Windrila paia ngaperi pota mandru jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.“ Ja nulu jenia ngundrana, nau jindrana wonti.

WITTA 15.

1. Ja nurujeli, matja nguramarana, Priesta ja pinaru ja jaura jinkinietja ja kapara pratjana ngankamalina wonti; ja tanali Jesus dupudupu ngankana wonti, ja nina wapalkana wonti, ja nina Pilatungu jinkina wonti.

2. Pilatulu nina jakalkana wonti: „Jidni Juda kanaia Kapara nganai?“ Nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Jidni matja jatai.“

3. Ja Priesta pirnali nunkangu jaura marapujeli ngulkuterkana wonti.

4. Pilatulu nina nakaldra jakalkana wonti ja jatana wonti: „Jundru panila kalabai? Mai, worderu ngurunguru-jeli tanaia jinkangundru ngulkuterkai!“

5. Jesujeli nunkangu wata morla kalabana wonti, jeruja Pilatus ngaruparana wonti.

6. Ditji pirnani nulu tanangu milingeru kanjangerila kurakana wonti, worananina tanali ngatjina wonti.

7. Kulno nganana wonti, tala nunkani Barabbas, nina tanali tirijiritjibanietjani jela dupudupu ngankana warai, ngangau tanali tirijiritjibanani kana kulno narielu nandrana warai.

8. Ja kana wolara pirna maritjina wonti ja wonina wonti ngatjila, worderu nulu tanangu milingeru ngankana wonti.

9. Pilatulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti:

„Jura jertapateriai, ngato jurangu Juda kanaia Kapara kurakananto?“

10. Ngangau nulu ngujamana wonti, Priesta pirnali nina windri kuterilkanandru ngulkuterkana warai.

11. Priesta pirnali kana wolara ngankana wonti, nulu tanangu Barabbas kurakananto.

12. Pilatus nakaldra kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: „Mina jura jertapateriai ngato nunkangu ngankananto, ninaia juru dikai Juda kanaia Kapara?“

13. Tana nakaldra maritjina wonti: „Ninaia kunarkuni katibamai!“

14. Pilatus tanangu jatana wonti: „Mina madlentji Nulia ngankana warai?“ Tana morla maritjina wonti: „Ninaia kunarkuni katibamai!“

15. Pilatulu ngundrana wonti kana wolaraiia jertapaterina ngankala, ja tanangu Barabbas kurakana wonti, ja nulu Jesus jinkina wonti, nulu nina matja nandrana, tanali nina kunarkuni katibananto.

16. Mitaiia kaparaia milieli nina palaraia pirini wapalkana wonti, nauja kalala jinkini piri nganai, ja tanali mili pratjana karkana wonti.

17. Ja tanali nunkangu kati maralje widmana wonti, ja nunkangu dilka pirapira kurana wonti, nina tanali matja dakana.

18. Ja tanali wonina wonti nunkangu jaura murlali jinkila: „Murlali nganamai, jidni Juda kanaia Kapara!“

19. Ja milingeru tanali nina mangatandra pitali nandrana wonti, ja nunkangu ngaltja worana wonti, ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti, ja nunkangu woraterina wonti.

20. Ja tanali nina matja ngirkibana, tanali nunkangundru kati maralje dukarana wonti; ja kati pilki nunkani nunkangu widmana wonti; ja tanali nina dunkalkana wonti, nina kunarkuni katibala.

21. Ja tanali kana kulno watawatali patana wonti, nau wiringanani, Simon Kyrenala, nau marundru wokarana wonti, Alexandrini ja Rupunni ngaperi, nulu kunarku nunkani waltananto.

22. Ja tanali nina Golgatha pirini wapalkana wonti, jenia wondrai: „Mangatandra piri.“

23. Ja tanali nunkangu waina jinkina wonti nina kaldrieli ngokana, tapananto; ja Nulu nina wata manina wonti.

24. Ja tanali nina kunarkuni matja katibana, tanali kati

nunkani puntibana wonti wontjani malkali, warle palpa maninanto.

25. Jendranguta tankubana ditji mirini nganana wonti, ja tanali nina kunarkuni katibana wonti.

26. Ja tanali miri jaura kurana wonti minandru Nau palinanto: „Juda kanaia Kapara.“

27. Ja nunkangu jela tanali watawatali maninetja mandru kunarkuni katibana wonti, kulno nunkangu ngunarani ja kulno nunkangu worangantjuni.

28. Ja jaura morlalu pantjina wonti, nauja jatai: „Bakana madlentji ngankanietjani terti Nau parananto.“

29. Wiringanietjali nina ngirkibana wonti, ja tana mangatandra walkina wonti ja jatana wonti: „Haha, jundru Godaia punga tamburibanietja ja wotinetja ditjini parkulani.

30. Jidni munta kulkateriau, ja kunarkundru ngariau!“

31. Tanali jeribaka nina Priesta pirnali ja jaura jinkinietja jelali ngirkibana wonti ja jatana wonti: „Kana nguru Nulia kulkana warai, ja muntali Nauja ngandandariai kulkaterila.

32. Christus, Juda kanaia Kapara, karari kunarkundru ngariatimai, ngangau ngaiani najinanto ja morlalu ngundrananto.“ Bakana pudlali nunkangunto kunarkuni parana, nina ngirkibana wonti.

33. Ja matja todarina, ngalpuru pirna pantjina wonti ditji kunarkujelu.

34. Ja ditji kunarkuni Jesus ngaijala pirnali maritjina wonti ja jatana wonti: „Eloi, Eloi, lama sabachthani?“ Jenia wondrai: „Godajai ngakani, Godajai ngakani; minandru jundru ngana worarana warai?“

35. Ja palpa tanangundru naka terkana, ja jenia ngarana, jatana wonti: „Mai, Nulupini Elias karkai.“

36. Kulno mindrina wonti ja miritipa kulno kaldrieli ngapatjanka ngankana wonti, ja nina pitani widmana wonti ja nunkangu jinkina wonti tapananto, ja jatana wonti: „Worani, ngaiana najinanto Elias kara wokarala nganai ninaia ngarilkala.“

37. Ja Jesus ngaijala pirnali maritjina wonti ja palina wonti.

38. Ja kati pirna Godaia pungani puraterina wonti terti mirindru ngarinalujelu.

39. Juljaia kaparali, nau nunkangunkari terkana, nulu najina, Nau ngaijala pirnali palinani jatana wonti: „Morlalu Naupini kana Godaia Ngatamura nganana warai.“

40. Jerra bakana widla nganana wonti, tanali woritandru

najina wonti; tanagundru Maria Magdalala ja Maria, Jakobus wakani ja Joseni ngandri, ja Salome nganana wonti.

41. Nau Galilaiani nganana tana nunkangu karipaterina wonti ja mili nunkani nganana wonti; ja marapu morla, tana nunkangu jela Jerusalemia tarana wonti.

42. Ja matja kalkaurarina, ngangau ngankingani ditji nganana, jenia wondrai ditji kulno wiringani ditjini ngopera.

43. Joseph Arimathiala, kapara pirna kulno, nulu bakana muntali Godaia mililani kalkana, wokarana wonti; ja nau japanguru Pilatungu wirina wonti ja Jesu palkuni ngatjina wonti.

44. Pilatus ngaruparana wonti, Nau matja nari; ja nulu juljaia kapara karkana wonti ja nina jakalkana wonti, nau matja nari?

45. Ja nulu jenia juljaia kaparandru matja ngujamana, nulu Josephangu nina palku jinkina wonti.

46. Ja nulu kati burungankana wonti, ja nina ngarilkana wonti, ja nina katieli karana wonti, ja nina narikutuni kurana wonti, nulu nina marda taldrani matja bakuna, ja nulu marda kulno narikutuja manani tirimalkana wonti.

47. Maria Nagdalalali, ja Maria Joseni ngandrieli najina wonti, woderi nulu nina kurana wonti.

WITTA 16.

(Ngantjani-jaura Jesu tepi terkakani ditjini.)

1. Ja Sabbat ditji matja mudana, Maria Magdalala ja Maria Jakobuni ja Salome kuli ngumu burungankana wonti wapala nina wiribala.

2. Ja tana tankutankubana wokarana wonti nari wonpani Godaia ditjini.

3. Ja tana ngankamalina wonti: „Warle ngaianangu marda nari kutuja manandru tirimalkala nganai?“

4. Ja tanali najingana wonti ja najina wonti, marda matja tiringana, ngangau nau pirna nganana wonti.

5. Ja tana nari kutuni wirina wonti, ja tanali teri kulno ngunarani ngamanani najina wonti, nulu kati bulu ngamalkana wonti; ja tana japali pantjina wonti.

6. Nau tanangu jatana wonti: „Wata japali ngananau, jura Jesus Nazarenala wontiai, nina tanali kunarkuni kati-bala wiri; Nau tepi terkakana warai, Nau wata ninkida nganai; najianau piri, woderi tanali nina kurala wiri.

7. Wapanimai ja milini nunkanani ja Petrungu jatanimai: Nau jurangu ngopera wapala nganai Galilaila mitaia, naka

jura nina najila nganai, worderu Nau jurangu ngopera jatana paraia.“

8. Ja tana nurujeli dunkana wonti ja nari kutundru japa mindrina wonti; ngangau tana ngarrana wonti ja ngaruparana wonti, ja tana wata kulnuni jenia jatana wonti, ngangau tana japali pirna nganana wonti.]

9. Nau matja tepi terkakana Godaia ditjini, Nau ngopera Maria Magdalalani wondraterina wonti, nankangundru Nulu kutji mara wora ja mandru dunkalkana wonti.

10. Nani wapana wonti ja tanangu jenia kaukaubana wonti, tana nunkangunto nganana warai, tana ngaurongauro pirna nganana ja jindrana.

11. Ja tanali ngarana Nau tepi, ja nandru nina najina warai, tanali wata morlalu ngundrana wonti.

12. Ngadani Nau tanangundru mandruni, pudla paltuni nganana, nguja pilkieli wondraterina wonti, pudla maruja wapanani.

13. Ja pudla wapana wonti ja palpani jenia kaukaubana wonti; bakana pudlangu tanali wata morlalu ngundrana wonti.

(Ngantjani-jaura Jesuni tarani ditjini)

14. Tanali ngadani kurlini ngamanani, Nau marapratjana ja kulnuni wondraterina wonti, ja tanani gilbarinandru ja ngara ngurungurundru Nau tanangu kaldririna jatana wonti, ngangau tanali tanangu, tanali nina matja tepi najina, wata morlalu ngundrana wonti.

15. Ja Nau tanangu jatana wonti: „Palkanau mita maruja, ja ngantjani jaura kaukaubanimai kanani warupotuni!

16. Warle morlalu ngundrai ja multibanila maniai tepi ngurali manila nganai; worana gilbariai, tintaterila nganai.“

17. Tanangu, tanali morlalu ngundrai, jenia malka kripaterila nganai: Talani ngakanani tanali kutji dunkalkala nganai; tali marrali tana jatala nganai.

18. Tanali tjutju narrala nganai; ja tanali naria tapani tapanani, tana wata palinani; muntjani tana mara kuraterila nganai, ja tana tepirila nganai.

19. Ja Kapara tanangu matja jaura jatana warai, Nau pariwilpaia tarana wonti, ja ngamala wapala Godani ngurani.

20. Ja tana palkana wonti, ja paruparu jaura jinkina wonti, ja Kaparali tanangunto ngankana wonti ja malka pirnali jaura ngurunguru nganana wonti.]

Ngantjani-Jaura Lucangundru.

WITTA 1.

1. Ngangau marapujeli wontjana wonti kaukaubani jaura dakala nunkangundru, mina ngaianangu tertu pantjina wonti, ja ngaiani morlalu milkila,

2. Jeruja worderu tanali ngaianangu kaukaubana wonti, tana ngoperandru milkieli najina wonti ja jaura jinkinietja pantjina wonti.

3. Jeruja bakana ngato ngundrana warai, ngato ngoperandru pratjana jiglerali matja jakalkana warai, jenia jinkangu talku dakala, Theophilai ngantjalu.

4. Ngangau jundru talku ngujamananto tananapini jaura, tanangu jundru ngujangujara matja manina.

5. Herodes Judaia mitaia kaparaia ditjini Priesta kulno nganana wonti, tala nunkani Zacharias, Abiaia mardundru, ja noa nunkani Aaroni ngatamura widlandru, tala nankani Elisabeth.

6. Pudla talku nganana wonti Godani, ja Kaparaia jiri-jiribani jaura pratjanani ja talkulani ngumu wodatarana ngamana wonti.

7. Pudlali wata kupa ngamalkana wonti, ngangau Elisabeth ngameri nganana wonti, ja pudla kilpawoldra marapuni wiringana wonti.

8. Ja jendranguta nulu Priestaia mangini ngamalkana wonti marduwittani nunkanani Godani.

9. Ja Priestaia wondrani malkali nina patana wonti kuli ngumu tarala, nau Godaia Kaparaia pungani wirina wonti.

10. Ja kana wolara palarani terkana wonti ngatjila kuli ngumuja ditjini.

11. Ja Kaparaia angela kulno nunkangu wondraterina wonti, nau turutupu Altaraia ngunarani terkana wonti.

12. Ja Zachariali nina najina, nau ngarrana wonti ja japali pantjina wonti.

13. Angela nunkangu jatana wonti: „Wata japali nganau Zachariajai, ngangau ngatjina jinkani ngarana warai, ja noajeli jinkanali jinkangu kanku dankala nganai, ja jundru tala nunkani dikala nganai: Johannes.

14. Ja jundru mankina ja murla ngamalkala nganai, ja marapu mankila nganai nunkani dankanandru.

15. Ngangau nau pirna nganala nganai Kaparani; ja waina ja tapana ngurunguru nulu wata tapala nganai, ja Jaolali kulikirieli nau manamiri pantjila nganai nunkani ngandri mandrandru.

16. Ja nulu Israelaia ngatamura marapu karitjimalkala nganai Kaparani Godani tananani.

17. Ja nau nunkangu ngopera wapala nganai Eliaia jao-lali ja ngurungurulali, ngaperi woraia ngara kupa worani, ja delkinietja talkulaia kirilani karitjimalkala, Kaparani kana wolara talku ngankingala.“

18. Ja Zacharias angelani jatana wonti: „Worderu ngato jenia ngujamananto? Ngangau ngani pinaru, ja noa ngakani nankani ditji marapuni wiringana warai.“

19. Ja angelali kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: „Ngani Gabrieli nganai, nauja Godani terkai, ja Nulia ngana jinpana warai, jinkangu ngankamalinanto, ja ninapini ngantjani jaura jinkangu kaukaubananto.

20. Ja mai, jidni ngapurila nganai ja ngandandarila nganai jatala nunkangupini ditjielu, nunkangupini jenia morlalu pantjila nganai; ngangau jundru jaurani ngakanani wata morlalu ngundrana warai, tanaia morlalu pantjila nganai ditjini tananani.“

21. Ja kana wolarali kalkana wonti Zachariangu, to tana ngaruparana wonti, ngangau nau juri ngamana wonti Godaia pungani.

22. Nau matja dunkana kurana, nau ngandandarina wonti tanangu ngankamalila, ja tanali ngujamana wonti, nulu mudla Godaia pungani najina warai, ja nau tanangu marali wondra-terina wonti ja ngapu nganana wonti.

23. Ja jendranguta ngankana ditji nunkani matja mudana, nau tikana wonti pungaia nunkanaia.

24. Tanangupini ditjini ngadani, Elisabeth noa nunkani mandrantjurina wonti; ja nani kurukuru ngamalkaterina wonti pira mara wora, ja jatana wonti:

25. Jeruja Kaparali tanangupini ditjini ngakangu ngan-kana paraia, tanangu Nulia ngana najina, ninta ngakani kanandru manila.“

(Ngantjani-jaura Mariananka talpadakani ditjini.)

26. Pirani mara wora ja kulnuni Godali angela Gabriel jinpana wonti ngura kulnuja Galilaiaia, tala nunkani Nazaret.

27. Mankara kulnuni, nandru talpadakana wonti materi kulnuni, tala nunkani Joseph, Davidani pungandru; ja man-karaia tala Maria nganana wonti.

28. Ja angela nankangu wirina wonti ja jatana wonti: „Murlali nganamai murlamaninietjajai; Kapara jinkangunto, jidni murlali pirna nganai widlani!“

29. Nandru nina najina, nani ngaruparana wonti nunkani jaurandru, ja ngundraterina wonti, mina mandurini jaura jenia nganai.

30. Ja angela nankangu jatana wonti: „Wata japali nganau Mariajai; ngangau jundru manjula mankamankana warai Godani.

31. Ja mai, jidni mandrantjurila nganai, ja kanku kulno dankala nganai, ja tala nunkani dikala nganai: „JESUS.“

32. Naupini pirna nganala nganai, ja tanali nina Kapara pirnaia Ngatamura dikala nganai, ja Goda Kaparali nunkangu jinkila nganai ngaperai nunkanaia Davidani pirnalaia piri.

33. Ja Nau Kapara nganala nganai Jakobani pungani ngurali, ja milila nunkani wata mudala nganai.“

34. Maria angelani jatana wonti: „Worderu jenia nganala nganai, ngangau ngato noa wata ngujamai?“

35. Ja angelali kalabana wonti ja jatana wonti: „Jaola kulikiri jinkangu ngarila nganai, ja Kapara pirnaia ngurulali jidna walpala nganai; ngangau bakana nina Kulikirila, nina jundru dankala nganai, tanali Godaia Ngatamura dikala nganai.

36. Ja mai, Elisabeth kamaneli jinkani bakana mandrantju nganai kankunto, ja naupini pira mara wora ja kulno nganai nankangu, nana tanali ngameri dikai.

37. Ngarla Godata wata ngandandarila nganai jaura pratanani.“

38. Maria jatana wonti: „Mai, ngani Kaparaia mili nganai, ngakangu pantjatimai worderu jidni jatana warai!“ Ja angela nankangundru kutingana wonti.]

(Ngantjani jaura Mariananka mandurini ditjini)

39. Maria terkakana wonti tanangupini ditjini, ja palkana wonti mardawonpaia ngura kulnuja Judaiaia.

40. Ja Zachariani pungani wirina wonti ja Elisabethangu mandurini jaura jinkina wonti.

41. Ja jendranguta Elisabethandru Mariani mandurini jaura ngarana wonti, kupa nankani mandrani kulkungana wonti; ja Elisabeth manamiri pantjina wonti Jaolali kulikirieli.

42. Ja nani ngaijala pirnali maritjina wonti ja jatana

wonti: „Murlali pirna jidni nganai widlani, ja murlali pirna jinkani mandraia tandra nganai!

43. Ja wodajerindru jenia ngakangu, Kaparaia ngakanaia ngandri ngakangu wokarananto?

44. Ngangau mai, matja mandurini jaura jinkani ngakangu talpani wirina, kupa mandrani ngakanani mankina kul-kungana warai.

45. Ja murlali pirna nandru morlalu ngundrana paraia, ngangau morlalu jenia pantjila nganai, mina nankangu Kapara jatana paraia.“

46. Ja Maria jatana wonti: „Mungarali ngakanali Kapara jurakokala wapaia,

47. Ja jaolali ngakanali Goda Kulkanipirmandru ngakanani mankila wapaia,

48. Ngangau Nulia najina wonti nunkani mili waka. Ngangau mai, kararindru ngana jurakokala nganai kana nguja warupotujeli.

49. Ngangau ngakangu pirnala ngankana paraia Nauja ngurunguru, ja kulikiri tala nunkani nganai.

50. Ja kalumiltjamiltjarina nunkani ngujandru ngujani nganai tanangu, tana nunkangundru japali nganai.

51. Nulia ngurungurula ngankana wonti ngunarali nunkanali; Nulia piltjaru ngankana wonti tanana ngara ngundranani tananani pirna ngundrateriai;

52. Nulia kapara worana worarana wonti pirnalaia pirindru ja wakawaka miri ngankana wonti.

53. Tana maua nganana, Nulia potujeli manamiri ngankana wonti; ja tana poto pirnanto Nulia kala jinpana wonti.

54. Nulia Israeli milini nunkanani marangokana wonti kalumiltjamiltjarina nunkani ngundrala.

55. Worderu Nauja jatana wonti ngaijanani ngaperi worani, Abrahamangu ja ngatamurani nunkanani ngurali.“

56. Maria nankangu jela pira parkulu ngamana wonti, ja ngadani pungaia nankanaia tikana wonti.]

(Ngantjani-jaura Johannes multibanietjaja ditjini.)

57. Elisabethanaka ditji matja wokarana, nandru dankananto, ja nandru kupa ngatani dankana wonti.

58. Ja jenimalinietjali ja kamanelieli nankanali ngarana wonti worderu Kapara kalumiltjamiltjarina nunkani nankangu pirna ngankala wiri; ja tana nankangunto mankina wonti.

59. Ja jendranguta ditji mara wora ja parkulani tana wokarana wonti nina kanku karuwali ngankala, ja tanali nina ngaperi nunkani jeri „Zacharias“ dikana wonti.

60. Ja ngandrieli nunkanali kalabana wonti ja jatana wonti: „A-ai, Johannes tala nunkani nganala nganai.“

61. Ja tana nankangu jatana wonti: „Wata kamaneli kulno jinkani nganai, nina tanali ninapini tala dikai.“

62. Tanali ngaperi nunkani marali jekibana wonti, worderu nulu ngantjai ninaia dikala.

63. Ja nau ngatjina wonti marda pirrapirrani ja dakana wonti ja jatana wonti: „Johannes tala nunkani nganai.“ Ja tana pratjana ngaruparana wonti.

64. Nurujeli mana nunkani piririna wonti, ja tali nunkani walturina wonti, ja nau jatana wonti ja Goda jurakokana wonti.

65. Ja jenimalinietja pratjana japali pantjina wonti, ja Judaia mardawonpa worani tana ngankamalina wonti jenia jaura pratjanandru.

66. Ja pratjana, tanali jenia ngarana wonti, jenia ngarali patana wonti ja jatana wonti: „Mina naupini kupa pantjila nganai?“ Ngangau Kaparaia mara nunkangunto nganana wonti.

67. Ja Zacharias, ngaperi nunkani, Jaolali kulikirieli manamiri pantjina wonti, ja nulu talpadakana wonti ja jatana wonti:

68. „Jurakokana nganaiatimai Kaparani, Israelaia Godani, ngangau Nulia najina wonti ja kulkana ngankingana wonti kana wolarani nunkanani,

69. Ja Nulia murlaia jurietjali ngaiyanangu jiritjibana wonti Davidani milini nunkanani pungani,

70. Worderu Nauja jatana wonti nunkani Prophetaia kulikiria manali, tana ngopera nganana wonti.

71. Nulia ngaiyanana kulkananto ngaiyanani talpalandru, ja mara pratjanandru tana ngaiyanangu kalakalariai,

72. Kalumiltjamiltjarina ngankala ngaiyanani ngaperi worani, ja ngundrala nunkani Testamenta kulikiri;

73. Jaura morlalu, nina Nulia talpadakana wonti Abrahamangu ngaperi ngaiyananani, ngaiyanangu jinkila.

74. Ngangau ngaiyana japanguru, Nulia ngaiyananana tulaja marani matja kulkana, mili nunkani nganananto.

75. Kulikirilani ja talkulani nunkani mudlani ditjini warupotuni ngaiyananani.

76. Ja bakana jidna, kupajai, tanali Kapara pirnaia Propheta dikala nganai, ngangau jidni ngopera wapala nganai Kaparaia mudlani, palto nunkani ngankingala.

77. Murlaia ngujamani jinkila kana wolarani nunkanani, madlentji tanani kalingala.

78. Godaia ngaianananaia ngarali kalumiltjamiltjarinandru, nunkangundru ngaianganu mirindru praitji dunkana warai,

79. Tanangu mintjila, tana ngalpurani ja naria pungalani ngamanani, ngaiyanani tidna murlaia paltuni wirilkala.“

80. Kupa pirnarina wonti ja ngurungururina wonti Jaolali; ja nau pitarani nganana wonti nunkangupini ditjielu, nau Juda kanani wondraterina wonti.]

WITTA 2.

(Ngantjani jaura Jesuja dankani ditjini.)

1. Jendranguta tanangupini ditjini mitaia kaparali Augu-
stulu jirijiribana wonti, mita warupoto windamala.

2. Naupini windamani ngoperala nganana wonti, jendra-
nguta Kyrenius kapakapara Syria mitani nganana wonti.

3. Ja kana pratjana wapana wonti tanali tanana winda-
mananto, kana pilki ja pilki nguraia tananaia.

4. Jendranguta bakana Joseph tarana wonti Galilaiandru
Nazaret ngurandru Judaia mitaia Davidani nguraia, tala nun-
kani Bethlehem, ngangau nau Davidani pungandru ja mar-
dudru nganana wonti.

5. Tanali nina windamananto Mariangunto, talpadakani
noanto nunkani, nani mandrantju nganana wonti.

6. Jendranguta, pudla jerra matja ngamana, ditji nankani
wokarana wonti, nandru dankananto.

7. Ja nandru kupa kanku panturu dankana wonti, ja
nina katieli karena wonti ja nganti pirrani kurana wonti,
ngangau pudlangu piri pani nganana wonti ngurani.

8. Ja ngamalkanietja nunkangupini mitani palarani nga-
nana wonti, tanali tinkani ngami tanani ngamalkana wonti.

9. Ja mai, Kaparaia angela kulno tanangu wondraterina
wonti, ja Kaparaia pirnala tanangu mintjina wonti, ja tana
japali pirna ngamana wonti.

10. Ja angela tanangu jatana wonti: „Wata japali nga-
nanau; mai, mankini pirna ngato jurangu „kaukaubala wapaia,
nauja kanani warupotuni nganala nganai.

11. Ngangau Kulkanipirna jurangu karari dankana warai,
Naupini Christus Kapara nganai, Davidani ngurani.

12. Ja naupini jurangu malka nganananto, jura kupa
karaterinani mankamankala nganai, ja nganti pirrani para-
nani.“

13. Ja nurujeli angela kulnuni angela wolara wora pari-

wilpandru wokarana wonti, tanali Goda jurakokana wonti ja jatana wonti:

14. „Pirnala Godani miri, ja murla mitani, ja Godali kana ngantjai.“]

(Ngantjani-jaura Jesuja dankana ditjini mandruni.)

15. Jendranguta angela wolara wora tanangundru matja pariwilpani tikana tarana, ngamalkanietja ngankamalina wonti: „Ngaiana Bethlehemia wapananto jenia jaurandru, tana Kaparali ngaianangu wondrana warai, najila, mina pantjina warai.“

16. Ja nurujeli tana wapana wonti, ja Joseph ja Maria mankamankana wonti, ja bakana kupa nganti pirrani paranani.

17. Tanali nina matja najina, tanali jenia jaura piltjaru ngankana wonti, tanangu matja kaukaubana nunkangupini kupandru.

18. Ja pratjanali, tanali jenia ngarana, ngaruparana wonti nunkangundru, mina ngamalkanietjali tanangu kaukaubana warai.

19. Ja Mariandru tananapini jaura pratjana ngamalkana wonti, ja ngarali nankanali ngundrana wonti.

20. Ja ngamalkanietja tikana wonti ja Goda pirna ngundrana wonti ja jurakokana wonti pratjanandru, mina tanali ngarana ja najina warai, worderu tanangu matja kaukaubana.]

(Ngantjani jaura kilpawoldra marra ditjini.)

21. Ja ditji mara wora ja mandru matja mudana, tanali nina kupa karuwali ngankana wonti; ja tanali nunkangu bakana tala jinkina wonti „JESUS,“ worderu angelali nina morla ngopera dikana wonti, Nau mandrani kantjirina warai.]

(Ngantjani jaura Mariananka kulirkani ditjini.)

22. Ja kulirkani ditji nankani matja mudana Mosini jirijiribani jaurandru, pudlali nina Jerusalemia taralkana wonti, nina Kaparani wondralkala.

23. Worderu Kaparaia jirijiribani jaurani parai: „Kanku pratjana ngandrindru ngopera dankana, Kaparani kulikiri nganala nganai.“

24. Ja poto ngumu jinkila, worderu Kaparaia jirijiribani jaura jatai: „Mulapara mandru kara, waparua wolka mandru kara.“

25. Ja mai, kana kulno Jerusalemiani nganana wonti, tala nunkani Simeon, ja naupini kana talku ja Godandru japali

nganana wonti ja Israelaia ngankalkanani wolkareli kalkana wonti; ja Jaola kulikiri nunkangunto nganana wonti.

26. Ja nunkangu tinkari nganana wonti Jaola kulikirindru, nulu nari wata najinanto, a-ai, nulu ngopera Kaparaia Christus najinanto.

27. Ja nau Jaolali Godaia pungani wirina wonti. Ja pudlali Jesus kupa wirilkanani nunkangu ngankala, worderu tanali jirijiribani jaurandru milingeru ngankana wonti.

28. Bakana nulu nina ngunali nunkanali munamana wonti ja Goda jurakokana wonti ja jatana wonti:

29. „Kaparajai, karari jundru milini jinkanani manuni kurala wapai wapananto, worderu jundru ngakangu talpada-kanala.

30. Ngangau ngato milkieli Kulkanipirna jinkani najila wapaia.

31. Ninapini jundru ngankingana wonti kana mudla waru-potuja.

32. Praitji kulno kana koni mintjila, ja pirnala Israel kana wolarani jinkanani.“]

(Ngantjani-jaura Jesu dankani ditji Godaia ditjini kulno ngadani.)

33. Ja ngaperi nunkani ja ngandri nunkani ngaruparana wonti jenia jaurandru, mina nau nunkangundru jatana warai.

34. Ja Simeonali tanana ngurungutana wonti, ja Mariangu ngandrini nunkanani jatana wonti: „Mai, Naupini parai marapu Israelani nunkangu purinanto ja jiritjinanto, ja malka nganala, nunkangu tanali tjakakala nganai.

35. Ja kalti tiri bakana jinkangu mungarani palkingala nganai, kana marapuja ngarali ngundrani wondraterinanto.“

36. Ja Propheta widla Hanna naka nganana wonti, Phanauelani ngatamura, Asserani mardundru; nani ditji marapuni wiringana wonti, nani noanto kilpawoldra mara wora ja mandru matja tepi ngamana.

37. Ja nani mangawaru nganana wonti tidna ja mara pratjana ja kulno pota mandru ja mandru; nanipini milingeru Godaia pungani ngamana wonti ja milja ngamana wonti ja ngatjina wonti, ja ditjini ja tinkani mili ngamana wonti.

38. Nanipini bakana nunkangupini ditjini karakara wakarana wonti, ja nandru Goda jurakokana wonti ja pratjanani nunkangundru kaukaubana wonti, tanali Jerusalemni Kulkanipirani kalkana wonti.

39. Ja pudlali pratjana Kaparaia jirijiribani jaurandru matja mudana, pudla tikana kurana wonti Galilaia mitaia Nazaret nguraia tananaia.

40. Ja kupa pirnarina wonti ja ngurungururina wonti ja manamiri nganana wonti milkilali, ja Godaia manjula nunka-
ngunto nganana wonti.]

(Ngantjani jaura G. D. 1. Epiphantias.)

41. Ja ngaperi ja ngandri nunkani milingeru kilpawold-
drani pota kulno Jerusalemia palkana wonti wiringani ditji
pirnani.

42. Ja Nau matja kilpawoldra marapratjana ja mandru
nganana, pudla tarana wonti Jerusalemia, worderu milingeru
ditji pirnani.

43. Ja ditji pirna matja mudana, pudla tikana kurana
wonti; ja Nau kanku Jesus Jerusalemia ngamantina wonti,
ja Joseph ja ngandri nunkani ko nganana wonti.

44. Pudlali ngundrana wonti, Nau kamanelini jela nganai,
ja ditji kulno matja palkana, pudlali nina wontina wonti ka-
manelini ja nguralani.

45. Ja pudlali nina wata mankamankana, pudla nakaldra
tikana wonti Jerusalemia nina wontila.

46. Ja jendranguta ditji parkulani pudlali nina manka-
mankana wonti Godaia pungani, worderu Nau jaura jinkinie-
tjani terti ngamanani tanana ngarala ja jakalkala.

47. Ja pratjanali nina matja ngarana, pirna ngaruparana
wonti nunkani tjuru ngumundru ja kalabanandru.

48. Ja pudlali nina matja najina, pudla pirna ngaruparana
wonti, ja ngandri nunkani nunkangu jatana wonti: „Ngataniai,
minandru jundru jenia ngankala wiri ngalingu? mai, ngauro-
ngaurojeli ngaperali jinkanali ngali jidna wontina warai.“

49. Ja Nau pudlangu jatana wonti: „Minandrn judla
ngana wontina warai? Wata judla ngujamai, ngani ngana-
nanto ngakani Ngaperaiia pungani?“

50. Ja pudlali jaura nunkani bulu ngujamana wonti,
tanana Nau pudlangu jatana wonti.

51. Ja Nau pudlangu jela tikana wonti Nazaret nguraia,
ja pudlangu wodatarana ngamana wonti. Ja ngandrieli nun-
kanali tananapini jaura pratjana ngamalkana wonti ngarali
nankanali.

52. Ja Jesus morla milkila pantjina wonti ja pirnarina
wonti ja Godali ja kanali nina morla ngantjana wonti.]

WITTA 3.

1. Tiberius kilpawoldra marapratjana ja mara wora mitala
kapara matja ngamana, Pontius Pilatus najinajibantetja Ju-
dalani, ja Herodes kapakapara Galilaiani, ja Philippus neji